

NÉPÚJSÁG

2025. november 20.,
csütörtök
LXXVII. évfolyam
264. (22130.) sz.
Ára: 4⁰⁰ lej
(előfizetőknek 3 lej)

K Ö Z É L E T I N A P I L A P

Autópálya-építés kisajátítással Kártérítési kálvária

Írásunk a 10. oldalon

Fotó: Tóth Sándor közösségi oldala

Ne feledje
idejében megújítani
előfizetését!
Ha előfizet, biztosan
kézhez kapja,
olcsóbban,
mint ha
megvásárolná!

Jótekonysági
fotókiállítás
Marosvásárhelyen
Kovács Mihály Levente többek
között hangsúlyozta, hogy a
mesterséges intelligencia
világában kiemelt figyelmet kell
fordítani az alkotásokra,
kiállításokra, amelyeket hús-vér
alkotók készítettek.

4.
Gyurkovics Tibor
A budapesti piarista gimnáziumban
tanult – az intézmény államosítása
után is. Sem orvosi, sem jogi, sem
színművészeti egyetemre nem vet-
ték fel származása miatt, végül
gyógypedagógiát és pszichológiát
is végzett.

5.

50% KEDVEZTMÉNY

Közellátó szemüveglencsék nyugdíjasok számára.

2025.11.01. – 2025.12.31.

OPTICA

OPTOFARM

Marosvásárhely:

- ▲ Posta utca 3. sz. Tel: 0265/212-304, 0365/410-555
- ▲ 1918. Dec. 1. sugárút 49. sz. Tel: 0265/263-351, 0365/410-557
- ▲ 1918. Dec. 1. sugárút 182-184. sz. (Fortuna). Tel: 0265/265-205
- ▲ Rózsaák tere 53. sz. Tel: 0265/250-120, 0365/410-559
- ▲ Dózsa György utca 64-68. sz. (a Kaufland udvara). Tel: 0265/212-212
- ▲ Köztársaság tér 5. sz. Tel: 0365/430-939

Szászrégen:

- ▲ Iskola utca 11. sz. Tel: 0265/512-042, 0365/410-558

Szováta:

- ▲ Fő út 196. sz. Tel: 0265/577-282, 0742-100-323

AKTUÁLIS

Háború van – megnyugodtunk

Vajda György

Egyre jobban erősödik a háborús hisztéria világszerte, de különösen Európában. Közel négy éve tart az ukrán–orosz háború, amelyről kitörésekor egyes szakértők úgy vélték, hogy alig tart néhány hetet. A közhangulat egyre inkább a második világháború előtti időszakra emlékeztet, amikor az első világháború után lefegyverzett és gazdaságilag leszegényített Németországot a háborús előkészületek és a hadiipar erősítette meg. És ha már fegyvereket gyártottak, akkor kellett egy ellenségkép, egy indok, hogy kirobbanjon a második világhégés, ahol elhasználták a legyártott fegyvereket, harci repülőket, tankokat. Szükség volt egy olyan erős ideológiára és ellenségképre, amely polarizálta a társadalmat egy „nemzetmentő”, új életteret hirdető diktátor mögött. Jelenleg is fegyverkezik Európa, miközben egyre aggasztóbb hírek terjednek az unió országairól, hogy megingott a gazdaságuk, társadalmi válsággal küzdenek. És ez alól Románia sem kivétel. A Bolojan-kormány meghirdette a gazdaságélénkítő intézkedéseket, amelyeknek első lépése az, hogy jobban meghúzzák az „ország nadrágszóját”. Akik megélték, tudják, hogy 1989 előtt is milyen szorosra kellett húzzuk azt a bizonyos nadrágszóját, amely aztán elpattant. Nemrég Nicușor Dan államfő a Románia TV-nek adott interjúban egyebek mellett arról is beszélt, hogy az országnak jelentős anyagi áldozatot kell vállalnia ahhoz, hogy teljesítse a nemzetközi partnerek felé vállalt kötelezettségeit, különösen a hadsereg finanszírozásával kapcsolatban. Mivel azonban nincs elég pénz mindenre, az oktatástól és az egészségügytől is elvesznek. „Az emberek legyenek nyugodtak, de fizetnünk kell azért, hogy a NATO-ban maradjunk. Ez azt jelenti, hogy bizonyos forrásokat az egészségügytől és az oktatástól fogunk elvonni, és – még ha butaságnak is tűnik – ezeket a védelmi iparba kell átcsoportosítanunk. Minden ország ezt teszi, mióta három és fél éve tart ez a háború, hogy elrettentsük azokat, akik esetleg megtámadnának minket” – fogalmazott az elnök, majd kifejtette, ha Ukrajna elbukik (az orosz–ukrán háborúban), akkor az ország közelebb kerül az „agresszorhoz”. Ebben a felfogásban a legszomorúbb az, hogy az egészségügytől és az oktatástól vonják meg a támogatást, miközben az előbbi terén Románia a rendszer-váltás után nem igazán érte utol az európai színvonalat. Talán az utóbbi években láthattunk akár Marosvásárhelyen is több olyan beruházást, amely feljávítja

(Folytatás a 3. oldalon)

NOVEMBER

20

CSÜTÖRTÖK

Ma **JOLÁN**,
holnap **OLIVÉR** napja

Az év **324.** napja, hátravan **41** nap

IDŐJÁRÁS

Részen felhős
Hőmérséklet:
max.: **12 °C**
min.: **3 °C**

naptár

Isten éltesse!

OLIVÉR: a latin olivarius szóból származik, a jelentése: olajfát ültető, más feltevés szerint germán eredetű, jelentése: tündér, manó + sereg.

VALUTAÁRFOLYAM BNR: 2025. november 19.	
1 €	5,0889 lej
1 \$	4,3980 lej
100 Ft	1,3270 lej
1 g arany	581,2510 lej

ELŐFIZETÉS A SZERKESZTŐSÉGBEN IS!

Elfogadunk előfizetést lapunkra a következő hónapra a Népújság szerkesztőségében:

Marosvásárhely, Dózsa György utca 9. szám, 2. emelet, 72-es iroda, naponta 9–14 óra között, szombat – vasárnap zárva. Tel. 0728-082-259.

M E G Y E I H Í R E K

A Tudor negyedben folytatódik a lomtalanítás

November 20–22. között Marosvásárhelyen szintén a Tudor lakónegyedben folytatódik a lomtalanítás. A konténerek a következő helyszíneken találhatók: a Hátszeg sétányon, a gyűjtőpontok közelében, a Pandúrok sétányon, egyik konténer a járdán a volt posta előtt, a másik a Body Factory mellett, az Erdély utcában, a híd alatti parkolóban, a Belvedere negyed felé vezető utca kereszteződésénél, a Bánság utcában, az Erdély utcával való kereszteződésben, a Cantemir utca felé vezető úton, a szemetesek közelében, a Szorgalom utcában, a csendőrség épülete melletti parkoló közelében, a Gyümölcskertész utcában, a volt hőközpont közelében.

A román nyelv mint nem anyanyelv oktatása – konferencia Szovátán

A Romániai Magyar Pedagógusok Szövetsége és a Romániai Magyar Demokrata Szövetség második alkalommal szervez szakmai konferenciát „Országos szakértői konferencia a román nyelv mint nem anyanyelv oktatása, értékelése témájában” címmel. A konferenciára Szovátán a Teleki Oktatási Központban kerül sor november 21–22-én. A konferencia fóruma, szakmai találkozója lesz azoknak a szakembereknek, akik az utóbbi években a román nyelv mint nem anyanyelv tantárgy szakértőiként dolgoztak az V-VIII. osztályos tananyag fejlesztésén, a tételkidolgozáson, a tankönyvek vagy oktatási segédanyagok szerkesztésén és értékelésén, illetve egyetemi előadóként ezen a szakmai területen tevékenykedtek. Ugyanakkor a konferencián az RMPSZ és az RMDSZ oktatási szakértői is részt vesznek.

Drogmentes Erdélyért est

A Prosperon Egyesület és a Marosszéki Községi Alapítvány szervezésében humorral fűszerezett felvilágosító estet tartanak november 20-án, csütörtökön 18 órától a Marosvásárhelyi Nemzeti Színházban Drogmentes Erdélyért címmel. A rendezvény célja őszintén, hitelesen és inspirálóan beszélni a droghasználat veszélyeiről, illetve arról, hogy hogyan lehet szabadnak, boldognak és erősnek maradni tudatmódosító szerek nélkül. Ezt az üzenetet elismert szakemberek és trénerek adják át szórakoztató zenés programok keretében. A belépés ingyenes. A helyek száma korlátozott, a részvétel előzetes regisztrációhoz kötött. Bejelentkezni az esemény Facebook-oldalán megtalálható linken lehet: <https://prosperon.ro/drogmentes>.

Csata Éva könyvbemutatója

Csata Éva Holnapom meséje című, a Mentor Könyvek Kiadónál megjelent új könyvét mutatják be november 21-én, pénteken 18 órakor a marosvásárhelyi Deus Providebit Tanulmányi Házban. Csata Évával a könyvről és az írásról Csatlos Tünde beszélget. A szerző a helyszínen dedikál.

Hírszerkesztő: Menyhárt Borbála

3124 személyt alkalmaztak Maros megyében

A 2025-ös év első tíz hónapjában az országos foglalkoztatási program keretében a Maros Megyei Munkaerő-foglalkoztatási Ügynökség közvetítésével **3124 személyt alkalmaztak, közülük 1582 nő. A referencia-időpontig alkalmazásra kerülő személyek közül életkor szerint: 1777-en 45 év fölöttiek; 352-en 35 és 45 év közöttiek; 121-en 30 és 35 év közöttiek; 257-en 25 és 29 év közöttiek (257 NEET-fiatal), 617-en pedig 25 év alattiak (617 NEET-fiatal).**

Lakhely szerint az alkalmazott személyek közül 1390 városban él, 1734 pedig vidékről származik. A képzési szintet tekintve a legtöbben középiskolai végzettséggel rendelkeznek (869), őket követik a szakiskolai tanulmányokkal rendelkezők (792) és az általános iskolát végzettek (745). Az elemi iskolai tanulmányokkal rendelkezők száma 326, a posztsekunder végzettségűeké 88, az egyetemi végzettségűek viszont 304-en vannak.

A Maros megyei ügynökség közvetítésével alkalmazott

személyek közül 89-en tartoznak a nehezen vagy nagyon nehezen foglalkoztathatók kategóriájába. Az ügynökség felhívja a figyelmet arra, hogy az egyes foglalkoztathatósági kategóriákba való besorolás a nyilvántartásban szereplő személyeken végzett profilalkotási tevékenységen alapul. A munkaerőpiacon való elhelyezkedés érdekében azon munkahelyet kereső személyek, akik a lakhelyükön vagy tartózkodási helyükön található területi munkaerő-foglalkoztatási ügynökség adatbázisában szerepelnek, a 76/2002-es, utólag kiegészített és módosított, a biztosítási rendszerre és a munkapiac betöltésére vonatkozó törvény által előírt személyre szabott aktív intézkedésekben részesülnek.

Ezért a 2025-ös év első tíz hónapjában 10981 személy részesült segítségnyújtásban, hogy a munkahelyet keresők nyilvántartásába kerüljön annak érdekében, hogy munkanélküli-segélyben részesüljön vagy aktív intézkedésekben vehessen részt – tájékoztatott a Maros Megyei Munkaerő-foglalkoztatási Ügynöksége (v.gy.)

A marosvásárhelyi állásbörzén

Fotó: Nagy Tibor (archív)

Z nap a gyermekpornográfia ellen

A Román Rendőrség november 19-én, szerdán országos akciókat hajtott végre az ember- és gyermekkereskedelemre, gyermekpornográfiára, kábítószer-kereskedelemre és informatikai bűnözésre szakosodott szervezett bűnözői csoportok fel számolásáért.

A rendőrség közleménye szerint a nyomozást vezető ügyészek irányításával országszerte több mint 200 helyszínen tartottak házkutatást a Z nap elnevezésű művelet keretében. Az akciókban a határrendészek és csendőrök segítettek a rendőrség és a DIICOT munkáját. Az akcióba a Marosvásárhelyi Szervezett Bűnözés Elleni Brigád rendőrtisztjei, valamint a Szervezett Bűnözés és Terrorizmus

Elleni Nyomozó Hatóság marosvásárhelyi területi egységei is bekapcsolódtak, így Maros megyében is tartottak házkutatást egy gyermekpornográfiával, kiskorú megerősöklésével és zsarolással kapcsolatos ügyben. A bizonyítékok szerint idén augusztus és szeptember között egy személy állítólag szexuális kapcsolatot létesített egy 15 éves áldozattal, és mobiltelefonjával rögzítette is ezt, majd, amikor az áldozat nem volt hajlandó folytatni vele a kapcsolatot, azzal fenyegette meg, hogy a felvételeket közzéteszi a világhálón. A meghallgatások a Szervezett Bűnözés és Terrorizmus Elleni Nyomozó Hatóság marosvásárhelyi területi egységének a székhelyén zajlanak – tájékoztat közleményében a Maros Megyei Rendőr-felügyelőség.

RENDEZVÉNY

Holdvarázs folkdalest

A Spectrum Színház november 28-án, pénteken este 7 órától Hána László Holdvarázs című folkdalestjét tűzte műsorra. Közreműködik Asztalos Zsolt. Helyfoglalás a 0744-301-875-es telefonszámon. A jegyek kiválthatók minden munkanap 9-től 13 óráig vagy az előadás előtt. A belépők ára 25 és 30 lej.

Színpadon a Marosvásárhelyi Nemzetközi Zongoraverseny nyertesei

November 27-én, csütörtökön 19 órától ismét fellépnek a Marosvásárhelyi Nemzetközi Zongoraverseny kivételes tehetségű nyertesei a Kultúrpalota nagytermében. A rangos verseny megálmodója és főszervezője dr. Csíky Boldizsár, a kolozsvári Gheorghe Dima Nemzeti Zeneakadémia egyetemi tanára. Az est kar-

mestere Gheorghe Costin, a Temesvári Filharmonia elismert dirigense. A koncerten közreműködik a Marosvásárhelyi Állami Filharmonia szimfonikus zenekara. Jegyek kaphatók a Filharmonia jegypénztárában, valamint online az Eventbook oldalon: <https://eventbook.ro/.../bilete-concert-simfonic>.

Csoóri Sándor-est Marosvásárhelyen

November 29-én 19 órától, a Maros Művészegyüttes marosvásárhelyi előadótermében a Nomád Nemzedék Kulturális Szolgáltató Kft. jóvoltából A lélek realizmusa című produkció kerül bemutatásra. Az előadáson Császár Angéla tolmácsolásában Csoóri Sándor esszéiből hallhat részleteket a közönség, miközben Navratil Andrea énekel, a Tokos zenekar muzsikál, Appelszoffer János, Berecz István, Kacsó Hanga Borbála, Rémi Tünde és a Bekecs Táncszínház táncosai táncolnak. Jegyek kaphatók a bilete.vi-sitmures.com honlapon vagy foglalhatók a 0757-059-594-es telefonszámon.

NÉPÚJSÁG
MAROS MEGYEI NAPILAP
Kiadja az IMPRESS KFT.
FŐSZERKESZTŐ:
Karácsonyi Zsigmond
FŐSZERKESZTŐHELYETTES:
Vajda György
LAPSZERKESZTŐ:
Benedek István

MUNKATÁRSÁK: Bodolai Gyöngyi, Farczádi Attila, Menyhárt Borbála, Mezey Sarolta, Mózes Edith, Kaáli Nagy Botond, Nagy-Bodó Szilárd, Nagy Miklós, Nagy Székely Ildikó, Nagy Tibor (fotó), Szer Pálósy Piroška, Szeredai Vivien. **KORREKTÚRA:** Horváth Éva, Szabó Ivett.
TÖRDELÉS: Donáth-Nagy György, Makkai Melánia, Vajda Gyöngyi. **FŐKÖNYVELŐ:** Nagy Melinda. **REKLÁM-LAPTERJESZTÉS:** Madaras Éva Adrienn.
APRÓHIRDETÉS: Petres Emília. Tel.: munkanapokon 9–14 óra között 0265-268-854, délután: 0728-082-259, e-mail: reklam@e-nepujsag.ro
SZERKESZTŐSÉG: 540015 Marosvásárhely, Dózsa György út 9. szám, II. emelet. **Internet:** www.e-nepujsag.ro **E-mail:** nepujsag@e-nepujsag.ro
Telefon: titkárság: 0265-266-780; tel/fax: 0265-266-270. **Nyomda:** Palatino. A szerkesztőség véleménye nem feltétlenül azonos a szerzők véleményével.
Előfizetés a postahivatalokban, a postásoknál és a szerkesztőségben: tel. 0728-082-259.
Hirdetési irodánk nyitvatartási rendje: hétfő, kedd, szerda, csütörtök: 9–15, péntek: 9–14 óra között, szombat, vasárnap: zárva.

A bírák és ügyészek nyugdíja fizetésük 70 százaléka lesz

A kormánykoalíció ragaszkodik ahhoz, hogy a bírák és ügyészek nyugdíja fizetésük legtöbb 70 százalékát tegye ki – jelentette ki kedden Kelemen Hunor, hozzátéve, ő hajlandó lenne engedményekre a nyugdíjkorhatár emelésével kapcsolatban.

Az RFI-nek nyilatkozó RMDSZ-elnök elmondta, a kormánykoalícióban mindenki egyetért azzal, hogy ezen a héten el kell küldeni véleményezésre a Legfelsőbb Igazságszolgáltatási Tanácshoz (CSM) a bírói és ügyészi különnyugdíjakról szóló törvénytervezetet. A bírák és ügyészek képviselőivel a múlt héten tartott egyeztetések után a koalícióban megvitattak minden variánst, és azzal alapján mindenki egyetértett, hogy megmaradnak a korábbi javaslat mellett, azaz a bírák és az ügyészek

nyugdíja az utolsó nettó fizetésük 70 százaléka legyen. A nyugdíjkorhatár emelését illetően Kelemen kifejtette: ő elfogadná az átmeneti időszak meghosszabbítását 10-ről 15 évre, amennyiben a koalíciós partnerek is egyetértenek ezzel.

„Végül is ha kompromisszumot akarunk elérni, úgy gondolom, hogy a mi részünkről, a koalíció részéről, a kormány részéről lehetőség van megmutatni, hogy a mi szemszögünkéből a társadalmi béke és a tisztességes, igazságos kormányzás a legfontosabb” – mondta Kelemen, majd hozzátette, a kormányfő a nap folyamán valószínűleg még megbeszélést tart erről az államelnökkel is, de a törvénytervezetet mindenképp el kell küldeni a héten a CSM-hez. Az RMDSZ-es politikus szerint elfogadhatatlan, hogy valaki 48 évesen nyugdíjba menjen. A társadalom egy

igazságosabb kormányzást vár el, tehát más kategóriáknak is sorra kell kerülniük ebben a reformban. A bírák és ügyészek pont azt nehezményezték, hogy velük kezdte a koalíció a reformot – magyarázta. Szerinte a bírák és ügyészek nyugdíjreformja után következik a katonai, a belügyminisztériumi nyugdíjaké, mivel ebben a kategóriában is nagyon alacsony a nyugdíjkorhatár, a szolgálati nyugdíjak pedig nagyon magasak. Az elnök rámutatott arra is, hogy a bírák és ügyészek nyugdíja az összes kategóriájú különnyugdíj alig 9 százalékát teszi ki, a juttatás legnagyobb részét a katonák, rendőrök, csendőrök és a hírszerző szolgálatok alkalmazottai kapják. Arra a kérdésre, hogy ez mikor fog megtörténni, az RMDSZ elnöke azt válaszolta, még nem vitatták meg a koalícióban, de „szerepel a kormányprogramban”. (Agerpres)

Nicușor Dan:

A szolidáris függetlenség elvére épül a védelmi stratégia

Az új román védelmi stratégia az állampolgár, nem pedig az állam védelmét helyezi előtérbe, és a szolidáris függetlenség elvére épül – jelentette be Nicușor Dan államfő sajtóértekezletén, amelyen az elnöki mandátuma idejére javasolt új védelmi stratégia alapelveit ismertette.

Az elnök kifejtette: a szolidáris függetlenség elve azt jelenti, hogy a román állam lépéseit egyfelől saját identitása és érdekei határozzák meg, másfelől Románia továbbra is kitart nemzetközi kötelezettségei és partnerségei mellett.

Úgy értékelte: egyre több autoriter vezető kérdőjelezi meg a nemzetközi jogot, a világon mindenütt növekszik a katonai feszültség, és a technológiai fejlődés nyomán véget ért az a korszak, amikor a katonai erő egyenes arányban állt a gazdasági erővel és a védelmi kiadásokkal.

Az államfő szerint Romániának meg kell őriznie partnerségét az Egyesült Államokkal és a NATO-val, védelmi struktúráinak fel kell készülniük a közösségi médiában terjesztett álhírek, a szabotázsakciók, az antidemokratikus radikalizálódás elleni küzdelemre.

Nicușor Dan szerint a román társada-

lom kohézióját nagymértékben veszélyezteti a korrupció, az adócsalás, amelyeket az új védelmi stratégia nemzetbiztonsági kockázatnak tekint. Leküzdésükben a titkosszolgálatoknak is fontos szerepük lesz, de csak az információszerzés terén: a szolgálatok nem avatkozhatnak be az igazságszolgáltatásba – hangsúlyozta az elnök.

Az elnöki hivatal honlapján közvitára bocsátott 40 oldalas nemzetbiztonsági stratégiát várhatóan november 24-i ülésén fogadja el a Legfelsőbb Védelmi Tanács (CSAT). A dokumentumot november 26-án terjesztik elfogadásra a parlament elé. (MTI)

Moszkva és Washington nem újított az alaszkai megállapodáson

Moszkva és Washington nem dolgozott ki semmilyen újítást az ukrán rendezés kérdésében a Vlagyimir Putyin orosz és Donald Trump amerikai elnök által Alaszkában elért megállapodásokhoz képest – jelentette ki Dmitrij Peszkov, az orosz elnök sajtótitkára szerdai sajtótájékoztatóján.

Peszkov az amerikai Axios hírportálnak arra a közlésére reagált, amely szerint Oroszország és az Egyesült Államok „titkos konzultációkat” folytat az ukrainai rendezés „új” tervéről. „Egyelőre nincs semmilyen újdonság, amelyről beszámolhatnánk. Voltak megbeszélések Anchorage-ben, és az ott megbeszélteken kívül nincs semmi újdonság” – nyilatkozott. A vonatkozó sajtóértesülést kommentálva azt hangoztatta, hogy az orosz fél nem tervez kapcsolatfelvételt Daniel Driscoll-lal, a Pentagonnak a szárazföldi hadsereg ügyeiben illetékes vezetőjével, aki jelenleg Kijevben tárgyal.

A Voronyezs ellen megkísérelt ukrán csapással kapcsolatban hangsúlyozta, hogy az orosz fegyveres erők szembeszállnak az arra tett ukrán kísérletekkel, hogy „nagy pontosságú nyugati fegyverekkel”, egyebek között amerikai gyártmányú ATACMS műveleti-harcászati rakétákkal támadjanak orosz területen lévő célpontokra, és folytatják a „különleges hadműveletet”. Leszögezte, hogy az orosz fél kizárólag „katonai és a hadsereghez közeli célpontokat” támad Ukrajna területén.

Az ukrainai korrupciós botrányról szólva azt hangoztatta, hogy annak toxikus hatásai Európában is érezhetők, és komoly kényelmetlenséget okoznak. Úgy vélekedett, hogy „messze nem észszerű” a lengyel kormány döntése, amellyel Gdanskban bezáratta a Lengyelországban működő utolsó orosz főkonzulátust, a lengyel vasútvonalakon elkövetett szabotázsakciókra hivatkozva. „Varsóban kell megkérdezni, hogy ennek mi az oka. De ennek semmi köze sincs a józan észhez” – hangoztatta a témában feltett kérdésre válaszolva. Peszkov azt mondta, hogy az orosz–lengyel diplomáciai kapcsolatok „teljesen elromlottak”, ami miatt sajnálkozását fejezte ki. Azzal vádolta meg a lengyel vezetést, hogy minden problémát Oroszországgal próbál meg társítani. Varsó Moszkvával szemben megfogalmazott vád-

jait „teljesen alaptalanoknak és megalapozatlanoknak” nevezte. „Reagálunk minden oroszellenes megnyilvánulásra és arra a törekvésre, hogy minden problémát kizárólag Oroszországgal hozzanak összefüggésbe” – nyilatkozott.

Marija Zaharova külügyi szóvivő a RIA Novosztyi hírugynökségnek nyilatkozva kilátásba helyezte, hogy Moszkva a gdanski főkonzulátus bezáratására Lengyelország oroszországi diplomáciai és konzuli képviseletének csökkentésével fog reagálni. Varsó 2024 októberében és 2025 májusában a poznani és a krakkói orosz főkonzulátust záratta be, arra hivatkozva, hogy Moszkva lengyel területen készült szabotázsokat végrehajtatni. Válaszul Moszkva bezáratta a szentpétervári és kalinyingrádi lengyel főkonzulátusokat. Lengyelországnak egy főkonzulátusa maradt Oroszország területén, Irkutszkban, a moszkvai nagykövetsége mellett, amelyben konzuli részleg működik. Oroszországnak csak a nagykövetsége van Varsóban, és eddig működött főkonzulátusa Gdanskban is.

Az orosz Külső Hírszerző Szolgálat (SZVR) sajtóirodájának szerdai közleménye szerint a vezető európai államok külpolitikai és katonai szakértői „megkongatták a vészharangokat”, a nemzeti kormányokat a Nyugat által Ukrajnában létrehozott „anti-Oroszország” projekt bukásának közeledtére figyelmeztetve. A kémiszolgálat szerint jelentéseikben rámutatnak a „kijevi rezsim” katonai vereségének elkerülhetetlenségére, valamint az Ukrajnában uralkodó korrupcióra, amely nyomtalanul elnyeli a külföldi donorok nagylelkű adományait.

Az SZVR szerint az uniós országok külügyminisztériumai aggodalommal állapítják meg, hogy az ukránok egyre érdektelenebbé és közömbösebbé válnak, az elhúzódó konfliktusba belefáradva. A kémiszolgálat európai diplomáciai és hírszerzési jelentésekre hivatkozva azt írta, hogy az ukrán állampolgárok többsége úgy érzi: elárulták, miután publikációk jelentek meg a „Timur Mindics és társai” ügyben az államvezetés által elkövetett hatalmas sikkasztásokról. Már nem hisznek abban, hogy Ukrajnát a közeljövőben felveszik az EU-ba, és elterjedt körükben az a vélemény, hogy nem számíthatnak jelentős segítségre Európától. (MTI)

ORSZÁG – VILÁG

Drónt követtek román harci gépek

Több vadászgép is felszállt a keddről szerdára virradó éjszaka a Mihail Kogălniceanu-i, illetve az aranyosgyéresi katonai támaszpontról megfigyelni Románia légtérét, miután Oroszország drónokkal támadta Ukrajna dunai kikötőit – tájékoztatott a védelmi minisztérium. A közlemény szerint először 00:25-kor a német légierő két Eurofighter Typhoon vadászgépe szállt fel a Mihail Kogălniceanu támaszpontról megfigyelni az ukrán határhoz közeli légtérét, miután a román hadsereg radarrendszere egy drónt észlelt a román légterben. A tárca szerint a drón körülbelül nyolc kilométerre hatolt be a román légtérbe a Duna ukrainai partján található Vâlcov város irányából, és Periprava és Chilia Veche irányában tűnt el a radarok képernyőjéről. A radarokon néhány percig volt érzékelhető. A katasztrófavédelmi főfelügyelőség (IGSU) RO-ALERT-üzenetben küldött 00:20-kor figyelmeztetést a Tulcea megye északi térségében lakóknak. Ezt követően a drón körülbelül 12 percig időközönként újra megjelent a radarok képernyőjén, Colibași (Moldovai Köztársaság) és Foltești (Galac megye) között repült, majd Oancea (Moldovai Köztársaság) térségében tűnt fel. Az IGSU RO-ALERT figyelmeztetést küldött a Galac megye északi részén lakóknak. A román légierő két F-16-os vadászgépe is felszállt a légtér megfigyelésére az aranyosgyéresi támaszpontról. Az Eurofighter gépek 01:50-kor, az F16-osok 02:30 körül tértek vissza légibázisukra. A tárca közleménye szerint becsapódást nem észleltek, de szakértői csoportok átvizsgálják a területet. (Agerpres)

Havazott Hargita megyében

Az őszi első jelentős havazását regisztrálták a keddről szerdára virradó éjszaka Csíkszeredában és Hargitafürdőn, ahol 5-10 centiméter vastagságú hótakaró rakódott le. Megyeszerte havazott kedd éjszaka, és az útkarbantartók megkezdték a hóeltakarítást. Bors Béla csíkszeredai alpolgármester szerint a megyeszékhelyen 5, Hargitafürdőn 8-10 centiméter a hótakaró vastagsága, és az útkarbantartók egész éjjel dolgoztak a hó eltakarításán. Csíkszeredában négy hóekét vetettek be, és 25 tonna csúszásgátló anyagot szórtak ki az utakra és járdákra. Hargitafürdőn pedig, amely közigazgatásilag a megyeszékhelyhez tartozik, eddig három tonna csúszásgátló anyagot szórta ki, és maximális kapacitáson dolgoznak az útkarbantartók. Kedd éjszaka megyeszerte havazott, a hegyvidéki utakat hó lepte el. Adrian Pănescu, a Hargita megyei prefektúra sajtószóvivője az Agerpresnek elmondta, a közlekedés megkönnyítésére több országúton – a 13B jelzésűn, amely Parajdot Gyergyószentmiklóssal köti össze a Bucsintetőn keresztül, a Kászón és Csíksomlás közötti 11B jelzésűn és Gyergyószentmiklóst Gyilkostóval összekötő 12C jelzésűn – éjfél és reggel 6 óra között 250 tonna csúszásgátló anyagot használtak el az útkarbantartók, miközben 18 hóekével takarították az utakat. A hegyvidéki megyei utakat szintén takarították – számolt be a sajtószóvivő. (Agerpres)

Háború van – megnyugodtunk

(Folytatás az 1. oldalról)

az egészségügyi szolgáltatást, és most ennek a fenntartásától, működtetésétől vonnák meg a támogatást hadügyre, amelynek ad absurdum a „termékei” az egészségügyi ellátásra szoruló sebesültek és halottak. Az oktatás terén sem állunk fényesen, hiszen az írástudatlanságot illetően eléggé élen járunk az európai országok között. Végre elindul(hatott volna) egy valódi reform a több évtizede vajdúd közoktatásban, de hát innen is megvonják a finanszírozást, ami elgáncsolhatja ezt a szándékot. A kultúra közös tudástárunk, elődeink hagyatéka, amelyből tanulhatunk. Ilyen a történelem is, amely, mint tapasztaljuk, néha megismétli önmagát, csak más kontextusban. Aki nem tájékozott és kulturált, azt könnyebb megvezetni, manipulálni, ellenséggéppel ijesztgetni és elhitetni vele, hogy a fegyverek menthetik meg a rossztól a világot. Megnyugodthatunk. Megnyugodhatunk? Mégis kinek higgyünk a történelmi tapasztalat tükrében?

Jótekonysági fotókiállítás Marosvásárhelyen

Photo Art Impression

Ezzel a címmel nyílt Vajda György egyéni fotókiállítása november 18-án, kedden 18 órától a marosvásárhelyi Bernády Házban. A 19. század utolsó harmadában alkotó francia impresszionista festők stílusából inspirálódva 40 darab vászonra kidolgozott fotó került a falra. A kiállított alkotásokat áruba bocsátották, a bevételt pedig jótekonysági célra fordítják.

Szeredai Vivien

A megnyitót jó hangulat jellemezte. Kovács Mihály Levente, az RMDSZ marosvásárhelyi szervezetének elnöke köszöntőjében többek között hangsúlyozta, hogy a mester-séges intelligencia világában kiemelt figyelmet kell fordítani azokra az alkotásokra, kiállításokra, amelyeket hús-vér alkotók készítettek, és amelyek történeteket, pillanatok, érzéseket ragadnak meg. Arra buzdította a jelenlevőket – és nem csak –, hogy a fotók megvásárlásával járuljanak hozzá ahhoz, hogy a jótekonysági akció elérje a célját, hiszen így a közösségépítésben is részt vesznek.

Az alkotót és a kiállított darabokat Simon György tanár, a Dr. Bernády György Alapítvány kuratőrümanak tagja, illetve Both Gyula, a Marx József Fotóklub elnöke méltatta. Kiemelték többek között Vajda György művészi sokoldalúságát, illetve a vizuális okta-

tás fontosságát – a művészeknek közönség elé kell vinni alkotásaikat.

A szerző utólag elmondta, hogy a projektet a korábbi, Tükör-kép című kiállítása inspirálta, ennek hatására kezdett a témára érzékeny szemmel járni a világban. Hangsúlyozta, hogy rendkívül inspiráló volt számára a francia impresszionista festők világa, ahogy egy-egy ecsetvonással hangulatot keltenek a vásznon. A kiállított darabok nagy méretű vászonra lettek nyomtatva, mivel így szerette volna elérni, hogy különleges, festményszerű hatást keltsenek. A képek nem manipuláltak, csupán a Photoshop által kreált effektusok – például kontraszt, színerősség – segítségével módosított rajtuk, hogy elérje a kívánt hatást. A kiállításra került 40 darabot több száz fotóból válogatták ki, szaktanácsadó volt Vajda Bo-

róka, Siklódi Fruzsina és Tordai Ede.

A kiállítás a következő hetekben is meglátogatható. A vásárlási igényt utólag is lehet jelezni a Dr. Bernády György Alapítvány irodájában, a fényképekhez csatolt számok alapján, ahol feltüntették a fotók árát is. Egy képet többen is megvásárolhatnak, így a számokat bejegyezve a listára utólag is elkészíthetők a kópiák. A hitelességért a szerző mindegyik képet aláírással látta el. A fotók a kiállítás után átvethetők a Bernády Házból, erről értesítik az érdekelteket.

A kiállítást az Artecotur Marosvásárhely Egyesület és a Marosvásárhelyi Marx József Fotóklub szervezte. Támogatók a Communitas Alapítvány és a Maros Megyei RMDSZ, házigazda a Dr. Bernády György Alapítvány.

Vajda György, Simon György, Both Gyula és Kovács Mihály Levente

Fotók: Vajda Harmat

CSÜTÖRTÖKI KIMENŐ

Sebestyén Mihály

Ilyen ronda novemberi regge-len, mint amilyenre ébredtünk, nem ildomos a városi természeti környezetről lírázni. Na itt van mindjárt ez az 'ébredtünk' (ébredé-sünk) kifejezés, ami bántóan kollektivizál, általánosít, ugyanis csak én ébredtem fel (reggel hat óra – a napkelte még odébb van legalább 70 perccel) és néhány száz kukoré-koló típus. Természetesen eszem ágában sincs megsérteni azokat az áldozatos lelkeket, akiket a munka már reggel hatra beszólít a helyre, hol kenyerét (hot dogját és tormás cékláját, valamint nápolyi szeletét) keresi, kinek mi jut – a bőség ko-rában a választék (steak) határtalan, csupán pénztárcánk szab határt a black fridaynak, amely itt

sertepertél minden telefonon ag-resszív hirdetések alakjában.

Ámde nem akarom túltolni az ügyet, amiért felkeltem, és nekies-tem viseltes gépemnek, melyet mostanság egyre nagyobb gyako-risággal hordozok a javítóba, mi több, fel is ajánlottak egy íróasz-talt a műhely-klinikán, dolgozzam ott, és amint valami félresiklik a műszerben, rögtön javítani tudják. Én viszont a poháron – kávéval kí-nált a szervíz, ami kijár a húséges visszajáró kliensnek – hátrahagy-tam a DNS-mintámat. Mondták is, hogy gyűjtik az efféle nyomeleme-ket, mert lesz belőle egyszer a 22. század folyamán – amikor már tel-jesen természetes lesz a DNS-min-taadás – egy jó kis tanulságos

kiállítás. És akkor az emberek megtekinthetik az előző nemzedék DNS-ét, miként ma egy fényképk-i-állításra belátogatnánk.

Én tulajdonképpen erről a ma divatos 'túltolni' ígéről szerettem volna cseverészni. Ugyanis szinte mindenféle körülállásban előjön mostanában, a dolgokat a dolgo-zók és a (he)herék nem eltúlozzák, túllihegik, túlteljesítik, felüllicitál-ják, elnagyolják, vízfűjűvé fejlesz-tik – hanem túltolják.

Konkrétan a túltolást úgy ké-pzelem, hogy áthívom a szomszédot, hogy segítsen bútort tologatni, és ő olyan erővel veselkedik neki, hogy eltolja a falig, vagy lever egy értékes Nilus menti vázát, amit még Kleopátra nagyanyánk ha-

gyott reánk, mielőtt öngyilkos-ságba menekült a római hódítók elől. Vagy más esetben túltoljuk a biciklit a megadott címnél, ahol a kerékpárjavító lakik, esetleg túlto-lás esete forog fenn, amikor a sze-metesládát nem a helyére vonszoljuk vissza, hanem túl három mezsgyén toljuk. (Az eltolta a biciklit viszont egészen mást je-lent manapság.)

Manapság az, amit nagyon-na-gyon akarunk, feltűnően csinálunk, mértéken felül teljesítünk, sokat eszünk, elhízunk, túlírunk egy regényt, vagy fölöslegesen sok sajtot reszelünk a főtt laskára (bo-csánat, sajtos téstátára) az túl van tolva testileg, szellemileg, teljesít-ményaránytalanságban. Túl van

tolva a film cselekménye, a várme-gye címere, a szóvivő szava, a pa-rajdi sóbánya úgy ahogy ma van, a doktorandus doktori viták, a vá-lasztási kilátások, a közvélemény-kutatások eredménye, a kilátó kilátása, a nyár nyaralása, a vész mohácsa.

A hazugság maga a túltolt igaz-ság. Ámbár a hazugság lehet ke-gyes is, és ha jól bánunk vele, akkor egyáltalán nincs kitolva a hitelkeretek közül. Az árvíz – túltolt vízellátás, az áramszünet – túltolt mesterséges sötétség, a focivere-ség – túltolt győzelem. A diktatúra – túltolt vezetői üldözési mánia.

A kedves olvasó is játszva hoz-hat efféle példákat az élet minden területéről. Még vonat sem kell hozzá, mely olykor tolat, és álmá-ban fűttyent egy keveset. Nem tolja túl.

Új tankönyvírási programot indít az RMDSZ

Az RMDSZ és a Communitas Alapítvány 2026-tól új tankönyv-írási programot indít, amelynek célja teljesen magyar nyelvű, modern pedagógiai elvekre épülő tankönyvek kidolgozása. A program két pillére az új líceumi tankönyvek megírása, va-la-mint az I–VIII. osztályos tankönyvek felülvizsgálata és gyenge minőségű kiadványok esetén újraírása.

Erre azért volt szükség, mert a magyar tannyelvű iskolák tankönyvei jelenleg túlnyomórészt román nyelvű könyvek fordításai, nem pedig eredetileg anyanyelven írt szakmai anyagok. Ez hosszú távon hátrál-tatja a diákok tantárgyi elmélyülését, anyanyelvi gondolkodásuk és fo-galomhasználatuk fejlődését, valamint az oktatás minőségét. A program keretében tankönyvíró műhelyeket és gyakorlati tréninge-ket tartanak, ahol a középiskolai tanárok elsajátíthatják a tankönyv-szerkesztés, illusztráció, digitális tananyagfejlesztés és szerzői jog alapjait. Támogatják a saját kéziratok és tananyagrészek elkészítését, amelyek a későbbi pályázatok alapjául szolgálhatnak. Ugyanakkor biz-tosítják a kiadói és minisztériumi kapcsolódási pontokat, hogy a létre-jövő magyar nyelvű tankönyvek valóban bekerülhessenek a hivatalos romániai tankönyvjegyzékbe.

A pályázat meghirdetésének lehetséges időpontja: 2026 tavasza, amikor az oktatási minisztérium várhatóan megjelenteti és elfogadja az új líceumi tanterveket valamennyi tantárgyból. Mivel az új tanköny-vek ezekre az új tantervekre épülnek, a pályázati ütemezést ehhez iga-zítják. (RMDSZ-közlemény)

Tüntettek az oktatási minisztérium épülete előtt a tanügyi szakszervezetek képviselői

A személyi kiadások 10 százalékos csökkentése ellen tüntetnek szerdán a tanügyi szakszervezetek az oktatási minisztérium épülete előtt. A tiltakozóakción a Tanügyi Szabad Szakszerve-zetek Szövetsége, a Spiru Haret Szakszervezeti Szövetség és az Alma Mater Szakszervezeti Szövetség tagjai vesznek részt. A tüntetők Daniel David oktatási miniszter lemondását és az oktatás költségvetésének újabb csökkentésére vonatkozó ter-vek elvetését követelik.

A Spiru Haret Szakszervezeti Szövetség Facebook-oldalán közzé-tett bejegyzésben hangsúlyozták, a tanügyi rendszer jelenleg is számos problémával küzd, köztük a szakképzett tanárok hiánya, az alacsony bérek, a túlzott bürokrácia vagy a pedagógusok túlterheltsége. Ilyen körülmények között a személyi költségek 10 százalékos csökkentése „pél-da nélküli válságot” idézne elő – mutattak rá. A szakszervezetek keddi közös közleménye szerint az intézkedés amellet, hogy nem idő-szerű, mélységesen igazságtalan, és súlyosan sértené a gyermekek ok-tatáshoz való jogát.

Az érdekvédelmi szervezetek képviselői szerint a költségvetési hiány csökkentésére irányuló intézkedéseken dolgozók nincsenek tisz-tában a romániai tanügy helyzetével, nem tudják, hogy gyermekek ez-reit jelenleg is szakképzetlen pedagógusok tanítják, és tanárok százai mondanak le naponta az óradíjjal fizetett óráikról. „Minden további költségcsökkentés csak súlyosbítaná ezt a válságot, ami közvetlen kö-vetkezményekkel járna a gyermekekre nézve” – hívták fel a figyelmet. (Agerpres)

SZERKESZTETTE: BODOLAI GYÖNGYI

Betegek, betegség, orvoslás a magyar irodalomban (70.) Gyurkovics Tibor

A minden irodalmi műfajban maradandót alkotott szerző (Budapest, 1931. dec. 18. – Budapest, 2008. nov. 16.) a magyar irodalom öttusabajnoka „címet” vívta ki magának (Hernádi Gyulától). Zuglóban, Rákosfalván született polgári családban. A budapesti piarista gimnáziumban tanult – az intézmény államosítása után is. Sem orvosi, sem jogi, sem színművészeti egyetemre nem vették fel származása miatt, végül gyógypedagógiát és pszichológiát is végzett.

Kiss Zsuzsánna

Forrás: <https://cultura.hu/kultura/gyurkovics-80>

vasmunkások vastablettát/ [...] S az antibébi antibébi/ ami a szerelmünket védi/[...] Elixir remek kotyválékból/ középkornál sötétebb zugban/ a halál ellen kapkod az egész kor/ 1977 – Az Űrban.

(Gyurkovics: *Patika*, 1977)

1987-es novelláskötetete, *A bíboros* (Magvető Kiadó) három részre tagolt lírai lélekelemzés-sorozat, amelyben az éles szemmel felvázolt társadalmi háttérrel bomlanak ki a sokfelé ágazó, kusza kisemberi drámák. Már az első rész (Reál) első novellája (*Tanári testület*) megdöbbentően valóságghú. Kísértetiesen felidézi a hetvenes évek szocializmusának lomha-posványos állóvizét. Az író egy felkavaróan szomorú krízishelyzetbe avatja be az olvasót: **egy gyermekotthonban, ahol szellemileg elmaradott gyermekek vannak, kiderítetlen okokból meghal** egy kislány, Matolai Ágnes (vagy Mária, ugyanis kettős neve van-volt a valamilyen gondatlanságból meghalt gyermeknek). A tanári kar gyűlést tart, kiáll az intézetbe a törvényszéki orvostani vizsgálobizottság, kikérdezik a gyermekfelügyelőket és a tanárokat. Az igazgató próbál elmentmondásmentes, azaz feddhetetlen jegyzőkönyvet összeállíttatni a gyermek utolsó napjairól, óráiról. A gondozók elmondásai azonban bizonyos pontokon eltérnek egymástól. A hétvégi ügyeletések csupán egy másik gondozott, az epilepsziás Bánhidy Éva vizsgálatára tervezték az orvos kihívását; az öreg Somfay doktor azonban maga is beteg volt, kórházba került. Somfay doktor tüdőszakértő vejének ilyen esetekben szokásos mozgósítását az intézet dolgozói elmulasztották. Ágnes pénteken csak levert volt, ágyában bágyadtan és szótlánul egy szürke babát ölelt magához, nyelve fehér volt, enyhe gyomorrontása és láza

használja („meghágja, majd keményen ütlegeli és véresre ökleli”) a hirtelen jómódba jutott és emancipálódott hivatalnok asszonyt, aki férje nélkül izgatottan utazik el hivatali ügyben – a fiatal sofőrrel kettesben vidékre... A lelketlen „szado-mazo éjszaka” után másnap feldúltan, szédelegve, vastag púder-takaró alatt **a nők jogairól tart előadást...**

A családi védőháló már a gyermekeket sem óvja a szocialista öntudatú társadalomban; a *Nagylány* bakfisa egyedül és **„a titkosba” csalás** tisztázatlan vágyával fogadja fiú osztálytársát meghitt családi otthonukban. A fiú vaskos művészeti albumot hoz magával, azt nézegetné a lánnyal, aki azonban bután csábító és ingerlő..., végül kikap vendégétől. A *Még van remény* főhőse folyton beteg édesapjára gondol, de közben képtelen összeszedetten élni, ahogy apja is szeretné. Mire tékozlásaiból hazatalál, hogy a vágyott szülői megértést és támogatást bezebelhesse, már késő: apját szélütés érte. Testvérébátyja fogadja, aki édesapjukat fél oldalára bénán találta meg, s kórházba vitette...

A szocializmusban is támadó magány, a kettős erkölcsi norma-rendszer ütközései, a szeretet mulasztásai, az elhagyatottság és a halál a témája a kötet második részének (*Szürreál*). A nyugdíjazott hentes ráveszi magát, hogy egy üdülőbe utazzon, de elhanyagolt egészségi állapota miatt, rögeszméssé vált felelőssége gyakorlása híján **már az első éjjel meghal** – abban a szobában, ahol rendszeresen meghalnak magányosan érkező özvegyek (*Üdülő*). Özvegy Sziklay Béla elgyengül, csupáncsak naranccsot szeretne enni, de azt a szegény magyar társadalomban sehol sem kaphat. Közben gyermekeit és bejárónőjét várva várja, sorban újra- és újrachallgatja gyermekdalokat tartalmazó három kislemezét. Mire megtalálják holtan, a tizenöt cm-es átmérőjű lemez közepén a betűket már olvashatatlaná karcolta a tű (*Narancs*). A nevelés lélektani bonyodalmainak, illetve a kisemberi jósnak és az igazi önzetlen helytállásnak a gyönyörű példája a *Játék* című novella. Itt a főhős, öngyilkossá lett öccse halálhírére, megszakítja külföldi sikeres futballkarrierjét és hazatér. Öccse felesége, Anna „inkább meghal”, így az egyéves fiúcskát a volt élsportoló neveli fel oly szépen, hogy a gyermek soha és semmilyen formában nem hajlandó bevenni a „mesét”, hogy csak nevelőapa nevelte... Ez a nagyon jó nevelőszülő haldoklás közben is a meg nem valott családi titkon rágódik. „Minden lelete rendes”, az orvosok a kórházban nem értik, mi baja lehet, de lemondanak róla. Futballos emlékei egybevegyülnek a gyermeknevelés mindennél fontosabbá vált tapasztalataival. „Balról Finály, jobbról Tóth”, hallja magában, és feltolul a többszöri és könnyekig megható kudarcba fulladt kísérlete arra, hogy az önállónak és boldognak felcseredett unokaöcsnek, Péternek kitálalja az igazságot. Az igazság élesebb fegyverei közé tartozott, hogy egyszer istenesen berúgott, amit azelőtt és azután sohasem tett: ám a fiú csak bosszantó játéknak vélte, hogy részeg „apja” csak azt hajtogatta, hogy **„Joe bácsi vagyok”**. Az orvosi műszerekkel egészségesnek talált „rejtélyes beteg” az utolsó percig abban reménykedik, hogy Péter még időben

megérkezik, s hogy az elhallgatott igazság az utolsó percben kiderül, s nem okoz komoly csalódást, mert „apa és fiú között nem lehet baj” (*A bíboros*, 1987, 162-163.). A nyolcvanas évek végén, már a rendszer-változásnak nevezett időben játszódik a *Nincs választás* című novella. Ebben az író egyszerre beszél aggasztóan széteső családi kapcsolatokról, a társadalmi változás fogyatkozó reménységéről, és meséli szürreálisba hajló történetét az idősíkok bravúros megbontásával. A cselekmény szerint egy középkorú s igen elfoglalt férfi meglátogatja idős édesanyját, hogy szavazni vigye el; az édesanya lassan, nehézkesen indul el, minden más fontosabb lenne neki, mint az adott szavazás, ám **a szavazófülkéből nem jön ki már sohasem...**

A kötet harmadik (*Irréál* című) részében a társadalmi és lelki bajok diagnosztizálása szépen summázódik. *A kőműves szerepe* című novella rejtetten ugyan, de Latinovits vagy más nem alkuvó művészek öngyilkosságának állít emléket. A *kagyló* című novella egy elmeegógyintézet sikeres működésének és felelősségteljes vezetőorvosának lebilincselő portréja, egyben az emberiség egyik legsebbebb álmának, a **harmonikusán és irgalomra berendezett társadalomnak a miniatűrje**. A *Történelem* című novella arra figyelmeztet, hogy a mulandóság a hivatásuk alapján nagyra becsült embereket sem kíméli. Egy nyugdíjazott történelemtanár a Balatonon nyaral, s bár ő volt a diákok tökéletes eszményképe, öregén és a katedra jótekonny „fátyla” nélkül már nem sugároz tökélyt. A történelem hajdani szuggesztív oktatóját azért csak észreveszi, és figyelni kezdi egy volt lelkes tanítvány. A tanár elvtárs melletti kolléganő is hétköznapi ábrája a hétköznapi öregedésnek. Egyszer csak a napozó deszkájából a tanár lábujjába fúródik egy szálka, kolléganője csak megvérzi a sebet, nem tudja kipiszkálni. A figyelő tanítvány azonnal segítségére siet élete eszményképének. Csak restelkedve, szomorúan letagadja, hogy ők ketten ismernék egymást. Egy másik novellában (*Orvosnál*) az idős apát fia orvoshoz viszi, de a doktorok már nem akarják kezelni, miközben a „bácsi” gyógyulni akar, új célt és hitet szeretne a doktor uraktól.

Gyurkovics Tibor több drámájában is foglalkozik betegek és orvosok témakörével. Mint drámaíró azt kutatja, mit őriz meg az egymás utáni nemzedékek tudata a múltból, mit visz át a mába, sőt a holnapba. Azt vizsgálja, hogy **mit jelent magyarnak lenni és európainak, hogy miképp kötődik egyén a közösséghez, és hogy az egészség szempontjából mit jelent ember és nemzet**. Gyurkovics sajátos íróniával diagnosztizál, drámái groteszk jelenetsorok, igazi lélektani tesztek. A par excellence orvosi témájú, egy kórházi kórteremben játszódó *Nagyvizit* bemutatója kapcsán (1972-ben) mondta Várkonyi Zoltán, hogy „megszületett a magyar abszurd!”. Ez a felkiáltás nem mond ellent annak sem, hogy Örkény István *Tótékja* 1964-ben jelent meg, Csurka István szintén kórházban játszódó *Döglött aknákja* pedig 1971-ben. A Nagyvizit egyedülállóan képviseli a látszatra összefüggéstelen párbeszédépítés technikáját, a *non sequitur*, miközben a hősök sorsa teljesen, erkölcsileg

(Folytatás a 8. oldalon)

Gleccserek sztrádáin a K2-ig

K2 alaptábor túra a Gondogoro-hágó megmászásával Pakisztánban, a Karakorum hegységben

(2025. június 24. – július 14.)

Ha valaki belekóstolt már az igazán magas hegyek vad, nyers, kőkemény, mégis páratlanul szép és inspiráló világába, örökre rabjává válik, egy életen át visszakívánczik. Így vagyok ezzel én is. 2016-ban járhattam a Himalájában, testközelből szippanthattam bele a legkiválóbb hegymászók nemzetközi légkörébe, emlékeztembe kitörölhetetlenül égett bele a világ legmagasabb hegycsúcsának, a Csomolungmának és sok más nevezetes oromnak a látványa.

Veress Zsombor

Azóta közel egy évtized telt el, s mind-eközben megfordultam az Andok fenséges bércein, majd Afrika tetejére tehettem lábammat, ám szívem ismét Ázsiába csábított, hiszen a világ legmagasabb csúcsai, a sugárhajtású repülőgépek utazómagasságáig ágaskodó 8000-esek, a magasságukkal minden más hegyet zárójelbe tevő hegycsodák ott találhatók. S bár ezek közül a legtöbb a Himalájában magasodik, van négy, amelyet a szomszédos Karakorumban kell keresni, a Pakisztán–Kína határ régióban, köztük is a legismertebb, de ugyanakkor a legfélelmetesebb, a leghírhedtebb is a világ második legmagasabb hegycsúcsa, a K2.

S ha már láttam a világelsőt, adta magát a gondolat, hogy szememet ezúttal a második legmagasabbra emeljem, amely mindössze 238 méterrel marad a világelső Everest alatt. Szememet ismét a hegyekre emeltem, de ezúttal nem csupán „a Föld istenasszonyának” csúcsáig. Többhetes zarándoklatomon újból rácsodálkozhattam a mulandó csillagok, hegyek, emberek teremtményére, az örök Istenre.

A gondolat azonban önmagában nem elégséges tettek nélkül még egy utazás esetében sem, ezért célom elérése érdekében meg kellett tennem az első lépéseket. Három évvel korábban az egyik magyarországi, kalandtúrákat szervező cég kínálatában láttam először a K2 alaptábor túrát, amelynek programjába azonnal beleszerettem, ám akkoriban több ok miatt sem mehettem. Ez a gyalogtúra azonban magas nehézségi foka, kényelmetlensége és nem elhanyagolható veszélyessége miatt egy olyan utazás, ame-

lyet nem szerveznek meg minden évben, abból az egyszerű okból kifolyólag, hogy nem gyűl ki az utazáshoz szükséges minimális létszám. Éveken át lestem a honlapot, abban reménykedve, hogy ismét „müsorra tűzik” az áhított utat, erre 2025 elején végre

sor is került. Az ilyenkor szokásos fontolgatások és elképzések után végül feliratkoztam, ezzel a kocka el volt vetve.

Na, de hová is készültem? A K2 alaptábor volt ugyan a fő úti cél, de ahhoz előbb Pakisztánba kellett utazni. Miután jelentkeztem, behatóbban igyekeztem tanulmányozni az országot és azt a kisebb térséget, amelyet megcéloltam, a mindenféle intelligencia pedig, látva érdeklődésemet, tálcán kínálta elém Pakisztán (rém)híreit, például ilyeneket: Március 5-én két öngyilkos merénylet robbanószerekkel megrakott járművel hajtott

végre támadást egy északnyugat-pakisztáni katonai támaszpont ellen, kioltva legalább 12 civil, köztük 6 gyermek életét.

Március 12-én szeparatista csoport támadt egy vonat utasaira, amelyen túszoikat ejtettek.

Ez azonban még mind semmi volt ahhoz a sajnálatos konfliktussorozathoz képest, amely azt követően robbant ki India és Pakisztán között, hogy április 22-én egy pakisztáni terrorista csoport 26 indiai turistát mészárolt le a vitatott hovatartozású Kasmír Újdelhi ellenőrizte részén. India, hogy bosszút álljon, május 7-én erőteljes támadást indított Pakisztán ellen, amellyel a két ország között megkezdődött egy adok-kapok reakciósorozat. A világ – köztük én is – visszafojtott lélegzettel figyelte a két atomhatalom összecsapását, amely könnyen eszkalálódhatt volna akár nagyobb térségre, mi több, világháborúvá, és én már magamban el is temettem ezt az utat, hiszen még a légi közlekedést is leállították, s különben is, meghalni azért nem szerettem volna.

Szerencsére néhány nap után a viszály alábbhagyott, a kedélyek – ha csak kiszámíthatatlan időszakokra is, mivel a nagyon mély történelmi és vallási ellentéteket gyakorlatilag lehetetlen véglegesen megoldani – lecsillapodtak, így, csatlakozva a Magyarországról induló 6-os létszámú csoporthoz, június végén életemben először indultam el egy olyan országba, amely bő hónappal korábban még fegyveres konfliktusban állt világhatalom szomszédjával.

Édes Istenem! Hová is indultam? De ez még csak a kezdet volt. Az oltári hegyekhez, a valóban nagy csodákhoz, mindig kiszámíthatatlan, hosszú és fárasztó gyalogút vezet. Ezt nem lehet kikerülni, nem lehet lerövidíteni, nincsen más lehetőség, nem létezik más út, oda kell gyalogolni, hiszen a hegy még Mohamedhez sem ment oda. Egy hegyi gyaloglás – idegen kifejezéssel trekking – olyan, mint az élet: csak nyögések és verejtékezések között gyönyörködve lehet végigmenni rajta.

A K2 alaptáborában

Forgalomból kivont gyógyszeres anyagok (10.)

Az emésztőrendszer betegsége és kezelése a közelmúltban

Veress László

Fahéjtinktúra (Tinctura cinnamomi)

A *ceyloni fahéjfa* (*Cinnamomum verum*) fiatal ágai lehántott és a pararétegtől megtisztított kérge a közismert fűszer, a fahéj. Az igazi (verum) fahéjfa trópusi őserdőkben élő, 8-10 méter magasra növő örökzöld fa, kérgén kívül virágait is ősidők óta felhasználják a gyógyászatban.

A fahéj kérgének rágcsgálása fertőtleníti a szájüreget, gyógyítja a gennyes fogágy-, fogínybetegségeket. A fahéjban levő gyógyhatású anyagok ugyanakkor fokozzák a gyomorsavtermelést, az emésztőnedvek termelését, az emésztést. A fahéj alkalmazható gyomorhurut, gyomorrontás, hasmenés kezelésében, segít eltávolítani a bélfalakra lerakódott zsírokat, gátolja a puffadást. Méregtelenítő kúrákban, veseműködés javításában, vizelet eltávolításában is hasznos lehet. Tisztítja az érrendszer falait, javítja a keringést, segít kiegyenlíteni a vérnyomást, csökkentheti a koleszterinszintet.

A fahéj kivonata, tinktúrája, illóolaja részt vesz számos gyógyhatású tinktúra összetételében.

A fahéjtinktúra számos európai ország gyógyszerkönyvében hivatalos. A *Hatodik román gyógyszerkönyvben* (1956) hivatalos Tinctura cinnamomi néven:

200 gramm finoman elporított fahéjkérget 800 gramm hígított alkohollal jól összerázunk, majd néhány órai áztatás és rázás után a keveréket leszűrjük. A szűrletet 1000 grammra kiegészítjük hígított alkohollal. A világosbarna színű, jellegzetes szagú és ízű, tiszta oldatot hűvös helyen tároljuk. A fahéjtinktúra összehúzó hatású, belsőleg krónikus hasmenés, méhvérzés ellen, összehúzó oldatok kiegészítőjeként alkalmazható. A fahéjból készített tinktúra a bőr külső sérüléseit, a gombás felületeket fertőtleníti. A fahéjtinktúrát tartalmazó kenőcsök, krémek, bedörzsölő oldatok enyhítik az izomgörcsöket és az ízületi fájdalmakat.

Gyömbértinktúra (Tinctura Gei urbani)

A magyar nyelvterületen két, egymástól teljesen különböző növényt is gyömbérnek nevezünk. Egyik az ismertebb, napjainkban kedveltebb *közönséges gyömbér*, latinul *Zingiber officinale*, a másik a *szegefűszegillatú erdei gyömbér*, latin megnevezése *Geum urbanum*.

Az *erdei gyömbér* ismert még szegefűszegillatú nyúlláb, Szent Benedek-fű, vadszegfű, hólyagfű, ciklász és más becenéven is, kiváló fűszer- és gyógynövény, főleg a hideg hónapokban kedvelt. Véde- tebb fekvésű, nedves helyeken májustól színesítik a tájat sárga virágai. 15–70 cm magas, a rózsafélék családjába tartozó növény, szőrös száakkal és levelekkel. Gyöktörzse 2 cm vastag, hengeres, frissen belül pirosas, szárítva barna. Tinktúráját szájecsetelésre, fogínygyulladás, vastagbélgyulladás, hasmenés ellen használták.

A növény hatóanyagai közül elsősorban a cseranyagtartalmát említjük meg (20%), melyet gyomor- és emésztési panaszok mérséklésére használnak. A cseranyagokon kívül illóolajat, gyantát, keserűanyagokat, glikozidáknak nevezett gyulladáscsökkentő anyagokat tartalmaz. A főzetével történő gargarizálás enyhíti a torok-gége és száját érintő gyulladásokat. A gyöktörzs feldarabolása vagy száradása során egy jellegzetes illat szabadul fel, ami a szegefűre vagy szegefűszegre emlékeztet, ezért alkalmazták a szegefűszeg helyettesítésére az elmúlt évszázadok során. Ruhásszekrényben távol tartotta a molyokat.

Teája önmagában is fogyasztható, de teakeverékek összetevőjeként is, bélhurut, bélvérzés, fájdalmak csillapítására. Leveleit megfőzve köretként hús mellé adták, de nyersen is kedvelt összetevője volt a salátáknak.

Tinktúráját áztatással készítik 49:100 arányban, hígított (70%) alkohollal. Gyomor-bél betegségekben alkalmazták naponta háromszor 10–15 cseppenként, egy pohár vízbe csepegtetve. Külsőleg sebek tisztítására, nyílt sebek gyógyítására használható.

Az erdei gyömbért használják likőrök ízesítésére is.

A *közönséges gyömbér* (*Zingiber officinale*) ázsiai eredetű fűszer- és gyógynövény, közeli rokona a kurkumának és a kardamomnak. A benne található illóolajoknak köszönhetően számos gyógyhatása van, fogyasztható teaként vagy különféle készítményekben. Gyulladáscsökkentő, antioxidáns hatású, immunrendszer-erősítő, segít az emésztőrendszeri problémák (hányinger, puffadás, hasgörcsök) megoldásában. Májvédő, vércukor-, koleszterinszint-szabályozó. Használható tea, por formájában, talán legjobb a nyers gyökér fogyasztása.

Rebarbaratinktúra

(Tinctura Rhei spirituosaa)

A rebarbarafajok hazája Ázsia, de egész Európában, így országunkban, megyénkben is termesztik, zöldség és gyógynövény is egyben. Gyógyászati célokra a *tenyeres levelű rebarbarát* (*Rheum palmatum*) használják. Élő növény, tinktúra készítése céljából gyökérzetét 3-4 éves korában gyűjtik, augusztus, szeptember és október folyamán. A drog cseranyagot, antrakinon- (hashajtó anyag) származékokat tartalmaz.

Kis adagokban kesernyész íze miatt étvágyjavító, gyomorerősítő, emésztéssjavitó, hasmenésellenes (konstipáló). Nagyobb adagokban a gyökérzet hashajtó, vizelethajtó, de a szervezet hamar hozzászokik. Tinktúráját 1:10 arányban hígított alkohollal készítik, ötnapi áztatás, majd szűrés után használható. Gyulladáscsökkentő, fájdalomcsillapító hatása miatt használták fogíny-, szájnyálkahártya-gyulladás esetén is. A *hullámos levelű rebarbara* (*Rheum rhubarbara*) meghámozott levélnyelét levesek, kompótok, ízek készítésére használják (más gyümölcsökkel is).

Ünnepek és hétköznapi

*Amint korábbi Harmónia mellékletünkben jeleztük, az idei könyvünnepe*n értő közönség, barátok, jó ismerősök társaságában került sor Albert Ildikó csíkszeredai klinikai pszichológus legújabb, És hátradőlünk a fotelben című kötetének a bemutatására. A könyv a nagyváradi Holnap Kiadó gondozásában jelent meg Sarány István szerkesztésében. A bemutatón Szűcs László, a kiadó vezetője, majd Sarány István, a Hargita Népe lap felelős szerkesztője ajánlotta a közönség figyelmébe a kötetet, és beszélgetett el a szerzővel a változatos hosszúságú és tematikájú „gondolatfüzérekről”, amelyek az ember és a szakember gondolatait tartalmazzák jegyzetek, novellák, szabadversek formájában. Látszólag pihentető, de helyenként felkavaró olvasmányként. Ezekből válogattuk a címadó írást. (bodolai)

És hátradőlünk a fotelben

A parkon jöttem át. Sütött a ritka októberi nap, finoman, hangtalanul hulltak a levelek, rozsdások, sárgák vagy még enyhén halványzöldek. Igyekeztem kikerülni őket, hogy ne végezzék apró zizzenéssel a talpam alatt. A ritkuló lombok között átcsillantak a sugarak. Gyerekek rugdosták az avart, a padokon lányok csevegtek.

Akár békésnek is mondhatnám.

A levél, amelyet nemrég olvastam újra, valahol a táskám aljáról melengette a lelkem, mert sokadszorra biztosított róla, hogy megint igazam volt.

Gyakori élményem, hogy hálával, megdöbbenéssel, elismeréssel vagy – szerencsére ritkán – szomorúsággal közli velem valaki, hogy igazam volt. Mintha valaha is törekedtem volna erre a nehezen megragadható igazságra, amelyre mindenki vágyik. Vágyik akkor is, amikor bőszen tagadja. Amikor diadalmasan mutat rá, hogy valaki – az anyja, az apja, a felesége, a férje vagy a főnöke – már megint tévedett. Mintha ettől neki föltétlenül igaza lenne.

Vajon miért keressük állandóan az igazságot? Megnyugtat. Biztonságot ad? Talán azt is.

Az Írországból kapott üzenet jólesett. Felvillanyozott, mert váratlan volt. Attól jött, akiről nem gondoltam, hogy eljutott hozzá a szavam. Sőt. Semmit sem gondoltam róla. Nem kellett már a biztonságomhoz, nyugalmamhoz hozzáadnia, mégis jó érzés tudni, hogy igazunk van. Vagy még inkább azt, hogy más is tudott kezdeni valamit ezzel az igazsággal. Ezek szerint élhető. Bizonyosság, hogy talán mégis

vannak igazságok, működő elvek, az élet és a lélek törvényszerűségei, hiába vonják őket kétségbe oly sokszor. És oly sokan.

A nap közben lebukott. Előbb elsötétültek a hegyek, majd felvörösölt körüöttünk a levegő. Vagy az ég? Mert melyik másik? Talán nyugodtan eltekinthetnénk a tisztázásától? Lehet, elég lenne, ha egyszerűen elfogadnánk az ismert tényeket. Mert ugye Descartes sem lett boldogabb a sok gondolkodástól, Nietzsche is elborult, Schopenhauer belehalt.

De azért vannak használható kis igazságok. Talán azoknak nehéz, akiknek sosem mutatták meg őket. Vagy nem mutakoztak meg maguktól. Olyan nehéz tudomásul venni, hogy mi mindent nem tudunk. Olyan nehéz később megtanulni őket. Inkább kétségbe vonjuk, tiltakozunk, és kikiáltjuk elviselhetetlennek azt, aki tudja.

Vannak igazságok. Van értelem, és léteznek célok. Talán az életnek és a mindennapoknak is.

Meg sok öröm.

Ismertem párokat, akik sok találkozás után elmondták, hogy eddig sosem érezték ennyire jól magukat sem együtt, sem külön. Embereket, kik több évtizeddel a hátuk mögött jöttek rá, mert hagyták magukat rávezetni, hogy lehet szorongás nélkül élni.

És olyanokat is, akik vallották évtizedek múlva, levélben, fehér asztal mellett, ital hatására vagy súlyos betegen, hogy bizony sok fontos dolgot vagy egyet, de a legfontosabbat elhallgatták, letagadták, és most, későn, de tudják, hogy jobb lett volna, ha...

Fotó: Mihály László

Előbb-utóbb elfáradunk. Az elhallgatásba is bele lehet fáradni.

És lassan eljön az idő, amikor mindent bevallunk.

Különben a lélek ránk pirít.

Gyűlnek a dolgok, emlékek, kacatok, gyöngyök, sebek, hegek, préselt virágok, kiszödlő érzések, bokrossá érő gondolatok. Jó velük lenni, de néha letenni is jó. Megtanulni hátradőlni a fotelben, amelyben addig leginkább csak gubbasztottunk.

Simon-Székely Attila: Örökkévalóság

„Az egész emberiség előtt számtalan rejtély van, olyan kérdések is, melyekre a választ nagyon sokan szeretnék megtudni, de bizonyos kérdésekkel rendkívül kevesen foglalkoznak. Pedig ezekre a rejtélyes kérdésekre a válaszok rámutathatnak egész létünk természetére, arra, hogy mi volt és mi lesz velünk.”

Dr. Simon-Székely Attila pszichológus, filozófus 17 magyar, román és angol nyelven írt kötetet, a 13 elektronikus könyvön (e-book – Kossuth Kiadó), valamint a négykötetes Lélekenciklopédia összeállításán túl újabb könyvében, amely az Örökkévalóság címet viseli, ezekre a rejtélyes kérdésekre keresi a választ: *Hol voltunk, mielőtt megszülettünk? Miért vagyok én most itt? Mi az, hogy én? Hol leszek miután meghalok? Mi az a „végtelen tudat”? Miért mondom azt, hogy a tudat végtelen? Vannak-e a miénkhez hasonló világok? Véges vagy végtelen a világegyetem? Ha véges, akkor mi van tovább? Ha létünk itt a földön véges, mi van utána? Ha véges a létünk és az univerzum, akkor nincs semmi utána? De mi az a semmi? Hogyan kell elképzelni a semmit? A végtelen az lenne, hogy a semmiben mindig van valami?*

– Könyvében milyen közérthető választ talált a feltett kérdésekre? Megkérem, foglalja össze!

Több mint 40 évig tartó tudományos kutatómunkával, itthon és külföldön folyó tudatpszichológiai, matematika- és fizikafilozófiai projektjeim során kidolgoztam két összefüggő interdiszciplináris tudományos irányvonalat a biológiai pszichológián, illetve az ontológián (lételméleten) belül: a tudat-biopszichológiát és az infinitológiát (a végtelen tudományát). E tudományos rendszerek tárgyát képező fogalmakkal (tudat, végtelen) nagyon elvont, komplex jellegük miatt az egész világon csak néhány kutató foglalkozik. A tudat-biopszichológia az agyműködés által meghatározott tudat biológiai és fizikai folyamatait ötvözi a pszichológiával. Az infinitológia a vég-

telen és határtalan fogalmait értelmezi logikailag, lételméletileg és matematika-ilag. Az infinitológia egy módszertan, amelynek segítségével két lételméleti rendszert dolgoztam ki: az fk-modellt (az anyag legvégső, fraktálszerkezetét leíró ún. fotonkvarkmodell) és a struktúraelméletet. Ha valaminek nem lenne szerkezete, egyszerűen nem létezne. Az anyag mikroszerkezetéből – melyre az fk-modell mutat rá – adódik a makroszerkezete, mely végső soron az anyag legfejlettebb struktúráját, a tudatot hozza létre. Az Örökkévalóság cím a végtelent sugalmazza, vagyis az idő és a tér végtelenségét és határtalanságát. Az alcím: *Élet előtt – lét után és anyagon túl. A vég egy kezdet.* A tudat egy struktúra, szerkezet, mint minden más is az anyagon belül. A struktúraelmélet által kidolgozott összefüggések és axiómák rámutatnak arra, hogy egy struktúra a jelenlegi létezése előtt a végtelen előző részén létezett, ott, ahol a létfeltételek megfeleltek számára. Léte után, vagyis a felbomlása után lesz valahol (anyagon belül vagy azon túl), mert a végtelen folyamán az anyagon túl is van „valami”. Hogy mi az

a „valami”, kiderül a könyvből. A struktúra megszűnése, felbomlása, vége valahol egy kezdet. Innen az alcím. A könyvben a lehető legegyszerűbb nyelvezettel igyekeztem bemutatni ezt a ropant komplex, elvont lételméleti rendszert és vele együtt a negyedik irányzatot is: a tudat struktúrájának a biológiai pszichológiáját. Az alapvető fogalmakat bemutató néhány bevezető fejezet után, *A világmindenség és az fk-modell* bemutatja azt, hogy az új lételméleti-matematikai jellegű keretrendszer egy, a jelenlegi kozmológiai koncepcióktól részben eltérő világméretű alakít ki. A *végtelen tudat* c. fejezet elárulja, hogy miért végtelen az öntudat a végtelen folyamán. A *végtelen pszichoterápia* Fenyő Miksa író unokája, Jean-Pierre Ady Fenyő, New York-i pszichológus és filozófus által kialakított pszichoterápiát mutatja be. Az *Isten és végtelen* fejezetben, amint a címéből is látható, az Isten fogalmát elemzi a végtelen folyamatában. Szó van még egy lélektani kérdőív (élet-halál kérdőív) felmérésről, amely az emberek elvont fogalmáról (élet, halál, isten, feltámadás, végtelen, univerzum, lélek, tudat stb.) alkotott felfogását mérte. Aki elolvassa a könyvet, talál válaszokat (röviden a *Válaszok a feltett kérdésekre* c. fejezetben a 116. oldalon, hosszban az egész könyvben) a fenti kérdésekre. A könyv címe egyes kritikusok szerint inkább teológiai vagy ezoterikus jelleget sugalmaz, pedig itt kizárólag tudományos ismeretterjesztő írásról van szó. Aki az előbbi két témában, valamint az egész emberiség lélekelfogásáról keres olvasnivalót, bőven talál a *Lélekenciklopédia* négy kötetében. A 21. századi tudományos gondolkodás már elérte azt a fejlettségi szintet, hogy elkezdje felfedni a homályt az elvontnak és távolinak tűnő és mégis reális dolgokról mint: az élő agy éntudata és az anyagi világ mélyének és magasságának a végtelensége.

Az Örökkévalóság, valamint az említett *Lélekenciklopédia* négy kötete a Kobak könyvesboltban is kapható.

Európai Filmdíjra jelölték a Véletlenül írtam egy könyvet című filmet

Lakos Nóra Véletlenül írtam egy könyvet című mozifilmjét Európai Fiatal Közönség Díjra jelölte az Európai Filmakadémia. Ez az első alkalom, amikor magyar filmet jelölnek erre a rangos díjra.

A tájékoztató szerint az összes idei európai ifjúsági film közül egy szakmai előzsűri választott ki három jelöltet. Az alkotásokat a következő hónapokban több mint 30 országban vetítik majd az ifjú mozinézőknek, akik végül a legjobb film díjáról szavaznak. Az Európai Filmdíjak immár 38. alkalommal megrendezendő gálaestjét január 17-én tartják Berlinben. Az eddigi legnézettebb magyar családi film – amely a Nemzeti Filmintézet támogatásával készült – máig összesen 25 trófeát nyert rangos fesztiválokon. Emellett számos európai országban megvásárolták moziforgalmazásra. Ezáltal az egyetlen olyan, a fiatal közönséget megszólító magyar film lett, amely mind a közönség, mind a szakma elismerését kivívta – olvasható a közleményben.

Az Európai Filmakadémia az Európai Filmdíjakkal évről évre az európai film kimagasló alkotásait ismerik el. A legjobb ifjúsági filmet 2012 óta díjazza a jelenleg 5400 filmet tömörítő szakmai szervezet, és most először egy magyar alkotócsapat munkája is jelölt lett. A magyarországi mozikban az év elején bemutatott film több mint 163 ezer nézőt vonzott a mozikba – írták a sajtóanyagban.

A *Véletlenül írtam egy könyvet* írója és rendezője Lakos Nóra, producerei Sümeghy Claudia és Topolánszky Tamás Yvan, valamint Lakos Nóra, holland koproducerei Maaïke Neve és Joram Willink. Az Annet Huizing nemzetközi ifjúsági bestselleréből készült alkotás főbb szerepeiben Mátray László, Demeter Villő, Zsurzs Kati, Rujder Vivien, Tenki Réka, Lovas Rozi, Mucsi Zoltán, Hárs Bonca, Kövécs Barnabás és Qian Zita láthatók, továbbá a filmben feltűnnek olyan ismert sztárok és zenészek is, mint Gryllus Dorka, Simon Kornél, Wolf Kati, Gubik Petra, Stefanovics Angéla, Szabados Ági, Szabó Balázs és a Bagossy Brothers Company. A filmet a Nederlands Filmfonds és az Eurimages támogatásával, a JUNO11 Pictures és a holland BIND koprodukciójában, a JUNO11 Distribution, valamint az Emberi Jogi és Kulturális Alapítvány mutatta be a magyar mozikban. (MTI)

Az asztrológus gondolatai

Tóth Sándor

Mottó: „A fény mindig utat mutat annak, ki a mélyben kutat.”

Kedves Olvasók!

Idén november 22-től december 21-ig tartózkodik a Nap a Nyilas jegyében. Csillagászati szempontból ez az őszi 3. felvonása, jóllehet decembert naptárilag már a télhez sorolják. Ha a Skorpió a pesszimista őszi hírnöke, akkor a Nyilas az optimista életigenlés hordozója. A tüzes új bor megkóstolásával Jupiternek, Zeusnak áldozunk, bár az ilyen „áldozathozaltól” a magyar ember nem szokott megrettenni. A mi nemzetünket a Nyilas csillagjegyhez sorolják, annak összes létező analógiájával együtt. Az ősi keleti eredetünket ma már senki sem kérdőjelezi meg, és büszkén tekinthetünk vissza dicső múltunkra, amikor lovas nemzetként új hazát, új hont foglaltunk a Kárpát-medencében. Az a tény, hogy a mai napig fennmaradtunk nem túl barátságos törzsek és népek gyűrűjében, talán a csodának és a Jóistennek köszönhető. Bizony, mert „Jóistenük” csak a magyaroknak van. Talán a vérünk, az optimizmusunk, az alkalmazkodási képességünk, a megújulásra való hajlamunk és a keresztény hitünk tett méltóvá a megmaradásra. A megpróbáltatásokból jócskán kijutott nekünk történelmünk során. Valamiért külső és belső ellenségeinknek se szeri, se száma nem volt, ahogy azt népmeséink is megfogalmazzák. Sosem tudtak bennünket teljesen eltiporni, bár a német–római császárságtól a tatárokön át a törökökig próbálták, majd a Habsburgok vasigája, és a Szovjetunió elvtársi

„fojtogató” terrorján felnövekvő kommunista gazemberek sanyargatásai ellenére sem törtünk meg. És most sem törünk meg az EU politikai terrorjában, a sokbetűs társaság nemzetvesztést célzó tevékenységét is visszaverjük. És Ukrajnába sem szeretnénk pénzt, paripát, fegyvert küldeni. Holt lovat nem patkolunk. Végre békét szeretnénk és nyugalmat. Árulásból és árulókból is kijutott nekünk hányattatott történelmünk során. Most is itt vannak közöttünk, de mi tudjuk, kik ők. Még neveket sem kell

említenünk. Főlöszleges. A sas különben sem fog legyet. De jó érzés, ha a Sas a barátunk. Az amerikai sas. És az orosz medve. És a kínai sárkány. Most jól áll a szénánk.

A fény és sötétség harcából csak a fény kerülhet ki győztesen. A világosság, a Nap

teremtő erő. Békére törekszik, gyarapodásra, nyugalomra. A sötétség erői izgágaságot, indulatot, gyűlölködést hirdetnek. Ők a pusztulás, az életellenesség. Ami most zajlik a világban, az a gondolkodó elme számára botrányos. Ha netán az irracionális ködös, nyálkás tájaira tévedne a többségünk, az felbecsülhetetlen károkat okozna, és visszavetne bennünket a szenvedés és csalódás birodalmába. Az „Isten, haza, család”-nál nincs erősebb pajzsunk. Ennek ellentéte a sátán, az internacionalizmus és a szégyentelen életéhség. Felelősség vagy felelőtlenység? Hazafiasság vagy nemzetvesztés? Béke vagy háború? Nyugalom vagy zűrzavar? Gyarapodás vagy elszegényedés? – ezekre a kérdésekre kell majd válaszolnunk 2026-ban. Nyilas nemzet vagyunk. A nyergünk biztonságából az ég felé lőjük a nyilainkat. Szimbolikusan Istenre vágyunk, felfele törekszünk, és lehulló nyilaink minket védelmeznek. Azt hiszem, mindent elmondtam mára a Nyilasról és uralkodó planétájáról, a Jupiterről. A Bakról szólóban, a karácsonyi számban talán majd Istenről is fogok írni. Arról a fényről, mely minden élőlény legbelső önvalója. Addig is igyekezzenek elfogadással, ha pedig ez nem sikerül, akkor tisztelettel fordulni minden honfitársunk felé! Még akkor is, ha ez néha emberfeletti türelmet igényel.

Vigyázzanak magukra és egymásra! Véleményüket, gondolataikat megírhatják az asztros@yahoo.com címre.

www.asztrologiaelemzes.hu

Gyurkovics Tibor

(Folytatás az 5. oldalról)

és a cselekmény szintjén is egymásba kapcsolódik – mindezzel a szerkesztési és tartalmi összefonódással találkozunk Örkény s néhol Csurka műveiben is. Hősei lélekrajzában Gyurkovics különösen képes a hétköznapi, nem feltétlenül jelképes értelemben vett **betegség és egészség közötti finom átmenetek érzékeltetésére**. A *Nagyvizit* négy alkatilag, sorsban és egészségi állapotban meglehetősen különböző férfibetege a megváltó gyógyulást várja egy átlagos magyar kórteremben. A nővérek és orvosok „társulata”, illetve a további személyzet sem áll a helyzet magaslátán, a betegek csak várják műtéti fájdalmaik enyhülését, a kívánt pontos ellátást, a tisztázó orvosi magyarázatokat és instrukciókat, éppúgy, mint a gyéren csordogáló látogatókat és a hazamenetelt. Fazekas, az egyik beteg a többenől jobb állapotban van, de vissza is él ezzel: magába bolondítja a főnővért, aki reménytelenül szerelmes a nő főorvosba. A nagyműtéten átesett Czigler sokáig hiába várja felesége látogatását, de amikor a nő sógora társaságában megérkezik, akkor nem telik benne túl sok öröme. A derűs örökösök nagyvonalú jóságában pózoló látogatók lúdtalpbetétet készíttetnek a lábra állni már bizonyosan képtelen Badari bácsinak. Fazekas ki- és beszökös, F. Tóth depresszió és felháborodás között vergődik. Az étel kevés, a kórterem különböző diétára fogott foglyai összevissza csereberélik tányérjaikat. Mindenki panaszkodik mindenkire. Káosz uralkodik a kórházban, amikor a főorvos egy külföldi konferenciáról visszatér. A dráma csattanójaképp a mozgásában legkorlátozottabb Badari bácsi menti meg a legdepressziósabb – nem a legbetegebb – szobatársukat az öngyilkosságtól.

Túl e gazdag írói életművön, amelyben önbírálat és az írói-értelmisségi létforma kételyeivel való viaskodás elevenedik meg, Gyurkovics Tibor igent mondott az egész életre: egy feleséggel öt lánygyermeket nevelt fel.

Blaise Pascal figyelmeztetését idézzük.	1.	NAGYIÉK KEDVENCE	ELHATÁROZ	TÉLI CSAPADÉK NASZÓD PÁRATLAN	RÓMAI 505	VÁGÓ-ESZKÖZ	ERKÖLCS-TAN	HAMIS ROSSZ LEVES	TE ÉS ÉN	SZELLEMI ALKOTÓ	SZÍTÁL	ESZTENDŐ BENT BENTI	EME PÁRJA	FÉRFINÉV (MÁRC. 24.)	NYELETLENI
	T														K
	VAN FELESEGE			HIBÁZÓ ÖGÖRÖG TÖRZS				CERUZA (RÉG) TEJTERMÉK				KUKORICALISZT FELTÉVE			
	VÁROS (BORSOD M.) AMELY SZEMÉLY				ZOKOGÓ KUTYAFÉLE			LATIN CSONT OKTAT				BUBORÉKOKBÓL ÁLL TOVA		FÉL POI NEJE VAN	
2.	S	MEGJED	MEZTELEN KÉP FELSŐRUHAFÉLE	INDÍTÉK KÉZI MÉRTÉK		NÖVÉNYES UDVAR MOST VAN				ÓTÓRAI ITAL FOGAIVAL ÓRÓL			ANGOL EGYES NÉMET FOLYÓ		
NŐI NÉV				ZAMAT SÉRTETLEN			ÓRÓL KÖRBE MOZGATÓ					IZMOS KUTYA			
NAGYON KICSI			CSERMELY 13 VÉRTANÚ VÁROSA	FÉL PARTI SKÁLA-KEZDET			EVŐESZKÖZ VÍZILABDA					TOVA HEVENY		FÉLTESTI MŰVÉSZET (LATIN)	
ELVETNI-VÁLÓ			ELFOGYÓ (VÍZ) HAMIS			FÉLKUPAI ARRA FELE		HATÁRRAG JÓTÉKONYKODIK			AZ OTTANIBA FRANCIA ARANY			MAGA ATTÓL KEZDVE	
IDÓS (RÓV.) MAGAM		SODRÁS AZON A HELYEN (NÉP.)		ÁSVÁNYI FÜSZER SÍK KEVERVE!		CIKK-SOROZAT ÉRVÉNYESÜLŐ				INDÍTÉK MINDEN ... (FELTÉTLENÜL)		SÉMI NÉP ELEMEL			
		TALJÁN ERREFELE!			ELŐRE JUT VIRÁG, NŐI NÉV				PORTÉKÁT KINÁL RITMUS				SZABATLAN! MA		
FELFOG			NÉMA DEKA! ÜRES TÉR		A RÁDIUM VEGYJELE A SZEMÉLYEMRŐL		FR. ARANY A VÁLTOZÁS IRÁNYA		ANYAGTALAN TÉR ÜLŐBÜTOR		BECÉZETT THOMAS TÉSZTAFÉLE			VÉDELMEZ KEDVES MEGSZÓLÍTÁS (ARGO)	
RIGAI JUTTAT			LEJEGYZETELT KISMÉRTÉKBEN				LÓBIZTATÓ ELÓTT (LATIN)					LEVÉL-INTÉZMÉNY LÉTEZNI FOG			
		MENYASZSZONY DÜLEDÉK		TOLNA M. HELYSÉG ILYEN MÓDON				MUZSIKÁL ZAVAROS ÍNY!					ILLAT INDUL A START!		
BERNI BENTI			KEVERT SZÍN SZOLMIZÁCIÓS HANG			A TULAJDONOM BANK-BETÉTI				TESTRE VONATKOZÓ ÜRES TÁLI				JEMENI AUTÓJEL ITT KEZDŐDIK!	
			ÁLLAMCSAPAT A FESZÜLT-SÉG JELE		ÓKORI OLASZ AUTÓJEL				KÜLSŐ FORMA EGYEI!				... MALA (ROSSZ ÚT) KILO (RÓV.)		
MEGELEGÉLŐ	E							ELTÉP							L.N.J.

November 13-i rejtvényünk megfejtése: **Amikor már semmire sem számíthatunk, mindenre kell számítanunk.**

Galaciak az ajándékboltban

Bálint Zsombor

Visszavágni készült a marosvásárhelyi városi sportklub teremlabdarúgó-csapata a Galaci Unitednek az 1. liga 8. fordulójában, miután az első fordulóban a Duna partján súlyos, 9-1-es vereséget szenvedett. Gólok helyett azonban ajándékokkal várták az ellenfelet, amely úgy jutott háromegységnyi előnyhöz, hogy nem igazán kellett megizzadnia érte. Aztán az utolsó másodpercben kimaradt az egyenlítés lehetősége...

A marosvásárhelyi teremlabdarúgó-csapat tagjai közül többen visszatértek a pályára, akik sérültek voltak az utóbbi időben, így Iszlai, Voin, Dudău vagy Pogăcean, ám kerültek újabbak az ápolóba, mint Toader vagy Tătar, utóbbi edzésen lábát törte. A bajnok Galac elleni meccsen pedig a legjobbakra volt szükség (egyébként mindkét csapat csak a két legjobb sorát használta, a fiatalabbak most a padon maradtak), ám a friss visszatérőkből hiányzott a ritmus, s ez megbosszulta magát.

A találkozó első tíz percében kiegyenlített volt a játék, kevés helyzettel, ami az átlagnézőnek kevésbé tetszik, de a játék kifinomult ismerői értékelni tudják. Aztán a 10. percben – nincs rá jobb jelzőnk – egy óvodás hibából jutott vezetéshez a vendégcsapat: Voin kijött a felpályáig, Iszlainak passzolt, aki – egy ilyen tapasztalt játékostól meglepő módon – visszaadta a saját térfelén ragadt kapusnak. Voin pár pillanatig habozott hozzáérni, hogy ne legyen közvetett szabadrúgás, így viszont gól lett. Cojocaru megelőzte, és az üres kapuba kísérte a labdát (0-1). A ritka buta gól megzavarta a marosvásárhelyieket, és két perccel később újabb hatalmas védelmi hiba nyomán Sassé egyedül maradt

Fotó: Nagy Tibor

Voinnal. Talán másnak nem sikerült volna, de Galac legtechnikásabb játékosa nem hagyta ki a lehetőséget (0-2). S nem volt vége, a 15. percben egy marosvásárhelyi szögletnél Felipe elcsípett egy rossz ütemű passzt, és színegyedül vitte a harmadik gólig (0-3).

A galaciak, miután kidúskálták magukat a marosvásárhelyi ajándékboltban, ezek után már csak a védekezésre összpontosítottak, lemondtak a kitámadásról, fegyelmezetten felvették a rombusz alakzatot, mintha az ellenfél öt fővel támadna. Hogy Kacsó Endre viszont valóban vészkapusra váltson, a 31. percig kellett várni: Chertes öltötte magára a kapusmezt. Hosszú ideig azonban nem sikerült megbontani a galaci védelmet, végül Gavrilă fejezett be a 38. percben egy kijátszott

Jegyzőkönyv

Teremlabdarúgó 1. liga, 8. forduló: *Marosvásárhelyi CSM – Galaci United 2-3 (0-3).*
Marosvásárhely, Simon László Sportcsarnok, 300 néző. Vezette: Bogdan Hanceariuc (Jászvásár), Liviu Chiță (Pitești). Tartalék: Sebastian Șpaiuc (Jászvásár), Ellenőr: Ilie Șandru (Pitești).
Marosvásárhely: Voin – Iszlai, Pogăcean, Gavrilă, Dudău (Chertes, Barbócz, Curticăpean, Nicola, Nistor).
United: Mihalache – Crăciun, Cojocaru, Sassé, Felipe (Crișan, Nastai, Cireș, Tudor).
Gólszerzők: Gavrilă (38.), Iszlai (40.), illetve Nastai (10.), Sassé (12.), Felipe (15.).
Sárga lap: Cojocaru (20.).

Megyei futballbajnoki eredmények

** 4. liga, II. értékcsoport, 9. forduló:* Mezőgerebenes – Görgénysóakna 2-0, Gernyeszeg – Nyárádkarácsoni Szikra 1-5, Alsóidecs – Kerelőszentpál 3-1, Bátos – Mezőceked 1-1, Mezőzáh – Mezőpagocsa 1-1. *Az élcsoport:* 1. Mezőgerebenes 24 pont, 2. Mezőceked 22, 3. Bátos 17.
** 5. liga, 1. csoport, 9. forduló:* Sáromberke – Nyárádmagyarós 1-0, Nyárádgálfalva – Gyulakuta 1-1, Csíkfalva – Lővér 6-2, Déda – Jedd 1-3, Nyárádkarácsoni Jövő – Ha-

labdát (1-3), egy következőt pedig Iszlai váltott gólra a 40.-ban (2-3). Volt még néhány másodperc, és az utolsó támadást szintén a CSM vezette, Pogăcean a kapufa tövénél azonban nem tudta ellőni a szöget záró Mihalache mellett a dudaszó pillanatában.

A vereség ellenére a bajnokságban még nem dőlt el semmi, a marosvásárhelyieknek azonban jobb eredményeket kell elérniük a soron következő nehéz mérkőzéseken. Legközelebb kedden Székelyudvarhelyen vendégszerepel Kacsó Endre csapata.

A tabella

1. Sepsi SIC	8	5	3	0	39-16	18
2. Galac	7	5	1	1	47-16	16
3. Székelyudvarhely	8	5	0	3	46-31	15
4. Autobergamo Déva	7	4	2	1	41-25	14
5. Marosvásárhely	8	4	2	2	30-24	14
6. West Déva	8	3	0	5	43-45	9
7. Bodzavásár	8	1	0	7	17-42	3
8. Măreșești	8	0	0	8	21-85	0

Eredményjelző

Teremlabdarúgó 1. liga, 7. forduló: Dévai Autobergamo – Dévai West 9-5, Székelyudvarhelyi VSK – Sepsiszentgyörgyi Sepsi SIC 3-8, Bodzavásári Luceafărul – Galaci United 2-6; *8. forduló:* Székelyudvarhelyi VSK – Mausoleul Măreșești 15-4, Bodzavásári Luceafărul – Dévai West 5-9, Dévai Autobergamo – Sepsiszentgyörgyi Sepsi SIC 1-1, Marosvásárhelyi CSM – Galaci United 2-3.

Románia fölényes győzelemmel zárta az évet, de marad a vb-pótselejtező

A román labdarúgó-válogatott magabiztos, 7-1-es sikerrel fejezte be a 2025-ös esztendőt a 2026-os világbajnokság selejtezősorozatában, ám a többgólos győzelem sem volt elég ahhoz, hogy közvetlenül kijusson a tornára, mivel a H csoport harmadik helyén végzett, így a tengerentúli részvételért pótselejtezőt kell játszania jövő tavasszal.

A Ploiești-en rendezett mérkőzést komoly esőzés nehezítette, és a világranglista-utolsó (210.) San Marino már a 2. percben sokkolta a hazaiakat: a 19 éves Nicolas Giacopetti kihasználta a román védelem megingását, és megszerezte a vezetést vendégek javára (0-1). A bekapott gól után Románia gyorsan magasabb fokozatra kapcsolt, és már a 13. percben egyenlített: Bîrligea bal oldali beadása után Dante Rossi szerencsétlenül a saját kapujába lőtt (1-1).

A hazaiak továbbra is nagy nyomást helyeztek az ellenfélre. Dennis Man a 25. percben közel állt a vezetés megszerzéséhez, ám a helyzet kimaradt. A 29. percben azonban már megszületett a fordító találat: Florin Tănase remekül szolgálta ki Baiaramot, aki egy bátor betörés után laposan a hosszú sarokba lőtt (2-1) – ez volt a fiatal támadó első gólja a válogatottban.

A 38. percben Colombo bravúrral hárította Vlad Dragomir fejesét, de a szünet előtt újabb román találat született: Bancu pontos passzát Man váltotta gólra, beállítva a 3-1-es félidei állást. A második játékrész is román fölénynyel indult. Colombo előbb Bîrligea lövését, majd Dennis Man újabb próbálkozását is védte. A 57. percben azonban ismét saját kapujukba találtak a vendégek, Valentini ugyanis rosszul ért bele Bancu beadásába (4-1).

A cserék új lendületet hoztak. A 76. percben Ianis Hagi, alig negyedórával pályára lépése után, Baiaram előkészítését váltotta gólra, ezzel 5-1-re módosítva az állást. A hajrában Rațiu is betalált (6-1), majd a 86. percben Louis Munteanu értékesítette a Petrila által kiharcolt büntetőt, így alakult ki a 7-1-es végeredmény.

Fotó: a román labdarúgó-válogatott közösségi oldala

Jegyzőkönyv

Vb-selejtező, H csoport, utolsó forduló: *Románia – San Marino 7-1 (3-1).*
Ploiești, Ilie Oană stadion, vezette: Mohammad Al-Emara (finn).
Románia: Târnovanu – Rațiu, Eissat, Ghiță, Bancu – V. Dragomir (46. Olaru), Srećiu (46. R. Marin), Fl. Tănase (62. I. Hagi) – Man (74. Petrila), Bîrligea (62. L. Munteanu), Baiaram.
San Marino: Colombo – Fabbri (63. A. Tosi), Valentini, D. Rossi (46. Benvenuti), Riccardi – Golinucci, Valli Casadei, Mularoni – Pancotti (67. Capicchioni), Zannoni – Giacopetti (75. Vitaioli).
Gólszerzők: D. Rossi (13. – öngól), Baiaram (29.), Man (45.), Valentini (57. – öngól), I. Hagi (76.), Rațiu (82.), L. Munteanu (86., 11-esből), illetve Giacopetti (2.).
Sárga lap: Pancotti (41.), Giacopetti (41.), Riccardi (84.), Golinucci (89.).

Mestermérleg

Mircea Lucescu (Románia): „Ma egy teljesen más csapatot láttam a pályán, mint Boszniában. Tudom, hogy az ellenfél nem volt a legerősebb, de a játékunk dinamikája, a gyors kombinációk és az, hogy szinte minden gól kollektív akcióból született, megerősítette bennem: jó úton járunk. A srácok végig domináltak és arra törekedtek, hogy építsék a játékot, és még a mérkőzés végén is nagy iramot diktáltak. Ez ráébresztett arra, hogy eddig elsősorban mentális gondjaink voltak, nem erőnlétiek. Meg is dicsértem őket, még ebben a nehéz helyzetben is, hiszen a csoport harmadik helye miatt sokkal rosszabb helyzetből várjuk a pótselejtezőt. Bízom benne, hogy az elkövetkező két-három hónapban egyre többen válnak alapemberré a klubjukban, mert így fizikailag is erősebben érkezhetünk meg a márciusi meccsekre. Ami engem illet, maradok a csapat élén a play-offra is. A sorsolásra nincs külön preferenciám, bárkit lesz az ellenfél, felkészülünk – nincs olyan ellenfél, amelyet elkerülnék. A lényeg, hogy felkészülten menjünk bele a párharcba.”

„Az eső miatt nem volt hallható a himnusz”

A Román Labdarúgó-szövetség (FRF) közleményben adott magyarázatot arra, miért nem volt megfelelően hallható a nézők számára Cezar Ouatu himnusz-előadása a Románia – San Marino mérkőzés előtt. A föderáció szerint a műszaki probléma a Ploiești-en, az Ilie Oană stadionban lezúdult heves esőzés következtében állt elő: a csapadék tönkretette a kapcsolatot az énekes mikrofonja és a stadion hangrendszeréhez csatlakozó vevőegység között. A helyszíni technikusok nem tudták orvosolni a hibát, így a himnusz nem a tervezett módon hangzott el.
Az FRF sajnálatát fejezte ki az incidens miatt, kiemelve, hogy mind a felkészülés, mind a próbák hibátlanul zajlottak, és hangsúlyozta: a szurkolói élmény továbbra is kiemelt prioritás. A

szövetség megköszönte Cezar Ouatu profi hozzáállását, és bejelentette, hogy a művész egy későbbi hazai mérkőzésen ismét előadja a román himnuszt, immár garantáltan megfelelő műszaki körülmények között.

A közlemény azt is megerősíti, hogy a himnusz előadására felkért művészek minden alkalommal térítésmentesen, a válogatott iránti tiszteletből vállalják a fellépést.

Belgium, Ausztria és Skócia is kijutott a világbajnokságra

Belgium, Ausztria, Skócia, Spanyolország és Svájc is bebiztosította helyét a jövő évi világbajnokságon. A skótok a hosszabbításban fordítottak Dánia ellen, így 1998 után újra kijutottak. Ausztria döntelennel őrizte meg első helyét a H csoportban, míg Belgium fölényesen, Liechtenstein 7-0-s legyőzésével kvalifikálta magát. Spanyolország veretlenségi sorozata tovább nőtt, és a Törökország elleni 2-2 után hivatalossá vált vb-részvétele. Wales 7-1-es győzelemmel maradt versenyben, Észak-Macedónia viszont kiszállt. Svájc Koszovóban elért döntetlennel pecsételte meg kijutását.

Eredmények:

** B csoport:* Svédország – Szlovénia 1-1, Koszovó–

Svájc 1-1; a csoport végeredménye: 1. Svájc 14 pont, 2. Koszovó 11, 3. Szlovénia 4, 4. Svédország 2;
** C csoport:* Skócia – Dánia 4-2, Fehéroroszország – Görögország 0-0; a csoport végeredménye: 1. Skócia 13 pont, 2. Dánia 11, 3. Görögország 7, 4. Fehéroroszország 2;
** E csoport:* Bulgária – Grúzia 2-1, Spanyolország – Törökország 2-2; a csoport végeredménye: 1. Spanyolország 16, 2. Törökország 13, 3. Grúzia 3, 4. Bulgária 3;
** H csoport:* Ausztria – Bosznia-Hercegovina 1-1, Románia – San Marino 7-1; a csoport végeredménye: 1. Ausztria 19 pont, 2. Bosznia-Hercegovina 17, 3. Románia 13, 4. Ciprus 8, 5. San Marino 0;
** J csoport:* Wales – Észak-Macedónia 7-1, Belgium – Liechtenstein 7-0; a csoport végeredménye: 1. Belgium 18 pont, 2. Wales 16, 3. Észak-Macedónia 13, 4. Kazahsztán 8, 5. Liechtenstein 0.

Autópálya-építés kisajátítással

Folyik a műszaki tervezés, így várhatóan már a következő év tavaszán elkezdődhet a Marosvásárhely–Németvásár közötti A8-as autópálya második szakaszának építése Nyárádszereda és Sóvárad között. Megérdeklődtük, hogy mennyire sikerül rendezni az érintett területek tulajdonjogát, hogy azokért kártérítést kaphassanak az emberek.

Gligor Róbert László

A földtörvények, visszaszolgáltatási és kárpótlási törvények sora sem tudta három és fél évtized alatt megoldani az 1991-ben elindított birtok-visszaszolgáltatások kérdését, sőt még igencsak távol állunk ennek a fejzetnek a végétől. Az akkori visszaigénylők szinte teljes korosztálya meghalt, de az örökösök vagy felvásárlók a legtöbb esetben nem folytatták a tulajdonjogok tisztázását, így az okiratokban, önkormányzati nyilvántartásokban sok esetben még az eredeti, visszaigénylő tulajdonosok neve szerepel. Márpedig a pályaépítés miatt kisajátításra kerülő területekért csak akkor fizet kártérítést az állam, ha azt a mai, élő tulajdonos nevén levő okiratokkal kérvényezi valaki. Három évtized után is sok földterület tulajdonjoga még tisztázatlan, vagy az öröklési vagy birtoklási folyamat nincs lezárva, így valós a kockázata annak, hogy sok területtulajdonos nem kérhet vagy nem kap kártérítést. Körképünkben annak érdeklődtünk utána, mi a helyzet a Bekecsalján ebben a kérdésben, hiszen a nyomvonal Nyárádszeredát átszelve (nem pedig elkerülve) Székelyberén és Nyárádmagyaróson át haladt a Kis-Küküllő mentére, ahol főleg Sóvárad közigazgatási területét érinti.

Behozható a lemaradás

Nyárádszeredában az elmúlt időszakban az önkormányzat találkozott azokkal a tulajdonosokkal, akiknek ingatlanjait érinti majd a város közigazgatási területén áthaladó pályaszakasz. Így külön találkozókon demeterfalvi, szentannai és andrásfalvi lakosokkal beszélgetett el a polgármester, elmagyarázva az autópálya-építés várható ütemét, illetve azt, hogy mit kell tenniük a helyieknek, hogy az érintett ingatlanjaik kisajátítása után kártérítést kaphassanak.

Tóth Sándor polgármester közösségi oldalán elismerte, hogy városvezetői pályája legnagyobb kudarcaként éli meg azt, hogy nem sikerült megváltoztatni az autópálya Szentannát érintő nyomvonalát. Lapunk megkeresésére elmondta: a találkozók során döbbenetet látott a tulajdonosok arcán amiatt, hogy az emberek akarata ellenére is ott sajátít ki az állam területeket, és épít autópályát, ahol akar. Az önkormányzat ebben a helyzetben annyit tehet, hogy minden segítséget megad a tulajdonosoknak, hogy mielőbb rendezzék tulajdonjogi aktáikat, hogy kártérítést kaphassanak az érintett ingatlanokért. Sem a törvény, sem az állam nem kötelezi erre őket, a polgármester mégis úgy érzi, kötelességük ezen dolgozni, képviselniük kell a lakosság igényeit, meg kell tenniük a tőlük telhetőt, hogy a helyiek a lehető legjobban jöjjenek ki ebből a helyzetből, és hozzá kell őket segíteni ahhoz, hogy valódi, ma élő tulajdonosok nevének szereplő tiszta telekkönyvekkel rendelkezzenek, hiszen ezek hiányában nem igényelhetnek kárpótlást. Pedig nem kis pénzről volna szó: a város közigazgatási területén négy kilométer hosszan halad majd át a második pályaszakasz, ez 315 ingatlant érint. Mivel városi rangú település beltelkeiről van szó, nem éppen a legalacsonyabbak a kárpót-

lási kulcsok, ezért számításaik szerint mintegy 3,9 millió euró összértékű kártérítést kaphatnának a tulajdonosok. Márpedig, ha az állam mindenképp elveszi az ingatlanjaikat, akkor fontos, hogy legalább a tulajdonosok zsebébe kerüljön ez a pénz.

Ami az önkormányzatot illeti, abban segít, hogy az egyén büntetőjogi felelőssége tudatában tett nyilatkozata alapján mindenkinek kitölti a mai állapotoknak megfelelően a gazdasági nyilvántartót, ez alapján az adó- és illetékosztályon is napirendre kerülnek a gazdák, és nem lesznek évek óta elmaradt, tisztázatlan birtokviszonyok. Ezek alapján az adófizető kap egy mellékletet, amivel birtoklási jogot kaphat, ami később tulajdonjoggá is válik. A névre szóló tulajdonpapírokkal pedig már a jövő évtől igényelhetők a kártérítések, hiszen várhatóan már a jövő év tavaszán elkezdődnek a munkálatok az érintett területeken – magyarázta a polgármester.

Arra a kérdésünkre, hogy van-e kapacitása az önkormányzatnak, hogy ezt a munkát elvégezze, a városvezető igennel válaszolt, illetve rámutatott: a kormány várhatóan decemberben hoz határozatot arról, hogy kik és milyen területekre igényelhetnek kártérítést, de az önkormányzat nem várta meg a kormányhatározat megjelenését, hanem a törvénytervezet alapján elkezdte ezt a munkát.

A terv szerint az autópálya a szentannai városrészen átszeli a települést, ez pedig tizenhárom ingatlant és lakást érint, ebből legalább nyolc családnak el kell hagynia az otthonát, azok lebontásra kerülnek, a többi ingatlant viszont csak részben érinti a nyomvonal, egy-egy kisebb darabot sajátít ki belőle az állam.

Szinte befejezték

Jóval nagyobb lépéselőnyben van a szomszédos Székelybere község, mert amíg Nyárádszereda abban reménykedett, hogy sikerül elérnie a pályaszakasz nyomvonalának megváltoztatását, hogy az kikerülje a települést, addig a keleti szomszédságában az eredeti nyomvonalterv alapján már legalább két éve elkezdtek a tulajdonjogok tisztázását az érintett tulajdonosokkal, használókkal. Három munkatárs dolgozik ezen, hetente kétszer egyeztetik a kérdéseket, így már a folyamat vége felé közelednek: egyesek már megkapták a telekkönyveket, mások hamarosan átvethetik azokat, tehát ezen a téren jól állnak,

Fotók: Tóth Sándor közösségi oldala

és nem lesznek gondjaik a tulajdonosoknak. A község területén legalább száz személyt érint ez a kérdés – mondta el *Benedekfi Csaba* polgármester a Népszádnak.

Arra a kérdésre, hogy a lakosság hogyan fogadta azt, hogy sok jó mezőgazdasági területről le kell mondani, az előljáró kifejtette: itt nincs választási lehetőség, egy országos érdekű beruházást nem lehet akadályozni. Mindenki kész tények elé volt állítva, így azon voltak, hogy kihozzák a lehető legtöbbet, és a tulajdonosok kártérítést igényelhessenek. Hogy valójában azonban ebből mikor látnak pénzt az illető személyek, azt a polgármester sem tudja, hiszen ezen a téren országszerte nagyok az elmaradások: vannak olyan autópálya-szakaszok is, amelyeken már évek óta megindult a közlekedés, de az érintett gazdák még nem kapták meg a területeik után járó kártérítéseket.

A jó termőterületeket érinti

Sóváradon állami pénzforrások lehívásával jelenleg folyamatban van a rendszerezített kataszterezés. Félezer parcellán azon dolgoznak, amit az elmúlt három évtizedben nem tudtak elvégezni. A tulajdonbizonylatok még a régi tulajdonosok nevére jönnek ki, de dolgoznak a kérdésen. A pályaszakasz a község területén 121 hektár területet jelent, ezzel együtt száznál is több gazdát érint, hiszen sok apró vagy keskeny parcella is van a határban. Továbbá nagy területet foglal el majd a le- és felszálló, nagyobb, mint maga a falu lakott területe, de lesz két pihenőparkoló és egy vadátkelő is a község területén, ami ugyancsak nagy területeket foglal, ezek többsége pedig jó termőföld – tájékoztatott *Zsigmond Pál* polgármester.

Folytatják a fejlesztési beruházásokat

„Az európai uniós alapból és a helyreállítási alapból finanszírozott beruházásokat nem állítjuk le. A fejlesztési minisztérium biztosítja minden olyan beruházás finanszírozását, amelyet idén augusztus 19-ig elkezdünk” – nyilatkozta Cseke Attila RMDSZ-es fejlesztési miniszter azt követően, hogy a kormány múlt csütörtöki ülésén – az RMDSZ javaslatára – memorandumot fogadott el.

Az intézkedés 5372 beruházást érint, és 26 milliárd lejt biztosít a települések fejlesztésére. A miniszter elmondta: a fejlesztési minisztérium által a helyreállítási alapból finanszírozott beruházások 91%-át sikerül megmenteni ezzel az intézkedéssel.

„1345 oktatási intézményt korszerűsítünk: 772 iskolát, 202 liceumot, 252 óvodát, 119 korszerű és környezetbarát bölcsődét építünk fel. 191 egészségügyi intézményt újítunk fel, köztük 49 kórházat, 141 orvosi rendelőt és egy klinikát. 1900 tömbházlakást teszünk energiatakarékosná, és 1184 kör-

nyezetbarát járművet vásárolunk a zöldebb tömegközlekedésért. Minden iskola és kórház, minden tömbházlakás és közintézmény egy terv, amelyet a helyi közösségek megálmodtak, és amely megvalósításában segítséget nyújtunk. A helyreállítási alapból a minisztérium által finanszírozott beruházások folytatása érdekében Románia 4,18 milliárd lej önrészt vállal – ezt sikerült kiharcolni” – nyilatkozta Cseke Attila.

A most elfogadott döntés által érintett 5372 beruházásból 5249-et az önkormányzatok, 123-at a központi hatóságok bonyolítanak le.

Cseke Attila emlékeztetett: a tárca átvétele után 15%-ról 56%-ra növelte az európai uniós alapok lehívási rátáját, ezzel a minisztériumok között az első helyre került. Így a helyreállítási alapból a minisztérium számára rendelkezésre álló összegek teljes, 100%-os lehívása is lehetséges a 2026-os határidőig. A miniszter hozzátette: sikerült a legtöbb beruházást nem európai uniós kölcsönből, hanem vissza nem térítendő uniós forrásból finanszírozni, ami Románia jelenlegi pénzügyi helyzetében különösen fontos.

Előzőleg a beruházások 31%-át finanszírozta az Európai Unió vissza nem térítendő támogatásból, 69%-ára pedig kölcsönt biztosított. Sikerült elérni, hogy az unió már 72%-ot finanszírozzon, és csak 28%-ot fedezzen kölcsönként – zárta nyilatkozatát az RMDSZ-es miniszter. (RMDSZ-közlemény)

Romániában volt a legmagasabb az infláció az uniós tagállamok közül

Az Eurostat szerdán közzétett adatai szerint a szeptemberi 2,6 százalékról októberben 2,5 százalékra csökkent az éves infláció az Európai Unióban. A tagállamok közül továbbra is Romániában volt a legmagasabb az infláció, 8,4 százalék.

Az EU-ban a múlt hónapban Cipruson (0,2 százalék), Franciaországban (0,8), valamint Olaszországban (1,3) volt a legalacsonyabb az éves infláció, Romániában (8,4), Észtországban (4,5), valamint Lettországban (4,3) pedig a legmagasabb. A szeptemberi szinthez képest az éves infláció 15 tagállamban csökkent – köztük Romániában is, 8,6 százalékról 8,4 százalékra), három tagállamban stagnált, kilenc

tagállamban pedig emelkedett. Az euróövezetben az éves infláció a szeptemberi 2,2 százalékról 2,1 százalékra mérséklődött októberben. Az Országos Statisztikai Intézet (INS) korábbi adatai szerint októberben 9,8 százalékra csökkent az éves infláció Romániában, miután a nem élelmiszer jellegű termékek 10,96 százalékkal, a szolgáltatások 10,52 százalékkal, az élelmiszerek pedig 7,57 százalékkal drágultak egy év alatt. Az év elejétől (2025 októberében 2024 decemberéhez képest) számítva 9 százalékos volt az infláció. Az elmúlt egy évben (2024. november – 2025. október) átlagban 6,6 százalékkal emelkedtek a fogyasztói árak az előző egy évhez (2023. november – 2024. október) képest. (Agerpres)

Tessék mondani!

Fogadóórákat tart az RMDSZ Maros megyében

November 17-től 30-áig lakossági fogadóórákat tartanak az RMDSZ Maros megyei szervezetének elöljárói, parlamenti képviselői, szenátorai, EP-képviselője, a megyei tanácselnök, valamint a városi polgármesterek/alpolgármesterek.

A találkozók célja, hogy felmérjük, megismerjük és megértjük közösségeink gondjait, és közösen találjunk megoldásokat a problémákra. Hiszen közösségünk legnagyobb ereje, hogy a nehéz időkbén összefogunk. Jelenleg pénzügyi megszorításokkal teli időszakot élünk, amely próbára teszi mindenki tűrőképességét, ellenállóképességét. Az RMDSZ az

ilyen nehéz helyzetekben is az emberek mellett áll. Meghallgatjuk a gondjaikat, és lehetőségeinkhez mérten segítünk azok megoldásában.

A fogadóórákon elhangzott, a lakosok által megfogalmazott problémákat és javaslatokat az RMDSZ Stratégiai Kabinetje összesíti. Ezek képezik majd az alapját a közpolitikai javaslatoknak, törvénytervezeteknek, valamint az önkormányzatok felé irányuló kezdeményezéseknek és kéréseknek.

November 17-étől már több településen tartottunk fogadóórákat, 20-ától a következő politikusok az alábbi helyszíneken várják az érdeklődőket:

Csibi Attila	november 20.	Nagysármás
	november 21.	Mezőbodon
Csép Andrea	november 20.	Mezőmadaras, Mezőpanit
	november 21.	Marosbogát, Kutyfalva
Kolcsár Károly	november 20.	Magyaró
	november 21.	Marosszentgyörgy, Marosszentkirály
Markó Attila	november 20.	Faragó, Bátos
	november 21.	Mezősámsond, Uzdiszentpéter
Vass Levente	november 20.	Gödemesterháza, Palotailva
	november 21.	Beresztelke, Görgényszentimre
Császár Károly	november 20.	Szásznádas
	november 21.	Dicsőszentmárton, Magyarsáros
Novák Levente	november 20.	Székelyhodos, Csíkfalva
	november 21.	Nyárádmagyarós, Székelybere
Péter Ferenc	november 20.	Gyulakuta, Szováta
	november 21.	Nagyernye, Gernyeszeg
Soós Zoltán Kovács Mihály Levente	november 20-21.	Marosvásárhely

A fogadóórákra minden településen a polgármesteri hivatalokban kerül sor. A fogadóórák időpontjáról tájékoztatjuk az érdekelteket.

Az RMDSZ Maros megyei szervezete

Spontán sztrájk a képviselőházban

A képviselőház és a szenátus több tucat alkalmazottja spontán sztrájkba lépett kedden, a potenciális 10 százalékos bércsökkentés ellen tiltakozva a parlament folyosóin. A tiltakozók „Mi dolgozunk, ők semmibe vesznek minket”, „A képviselőház szerződéses alkalmazottai tiszteletet érdemelnek” feliratú plakátokkal vonultak fel. Amikor Sorin Grindeanu házelnök kilépett az irodájából, hogy csatlakozzon a plenáris üléshez, a sztrájkolók hosszan skandálták a

következőket: „Méltányos fizetéseket akarunk!”, „Párbeszédet akarunk!”, „Hol van Bolojan? Magatoktól vágjatok, ne tőlünk”. Sorin Grindeanu az újságírók kérdésére elmondta, a két ház együttes ülését követően egyeztetni fog a tüntetők képviselőivel. Emlékeztetett ugyanakkor, hogy az alsó- és a felsőházban egyaránt voltak bércsökkentések már az év elején, és a parlamentet érintő közigazgatási reform kidolgozásakor ezt figyelembe fogják venni. (Agerpres)

FONTOS TELEFONSZÁMOK

• Központosított ügyelet (Rendőrség, Tűzoltóság, SMURD, Csendőrség, Mentőállomás): • Rendőrség • SMURD (betegekkel kapcsolatos információk) • Sürgősség szolgálat: - gyermekeknek • Marosvásárhelyi Polgármesteri Hivatal • Prefektúra • Maros megyei RMDSZ • Gyulafehérvári Caritas, otthongondozó szolgálat, 8–16 óra között: 0736-883-110 • Procardia Egészségügyi Központ - Orvosi rendelők: M. Eminescu u. 3. sz.: • Fizioterápia: Arany János u. 46. sz.: • Optika-Optofarm • Optolens szemsebészet • Dora Optics • DIGI • Áramszolgáltató vállalat - vidék • Delgaz Grid • Aquaserv: - hideg víz-csatorna - közönségszolgálat	- 0730-545-646 - 0265/212-304 - 0265/312 436 - 0265/250-120 - 0265/263 351 - 0265/263-351 - 0733-553-976 - 0733-553-976 - 0365/400-401 - 0365/400-404 • 0800-500-929 - 0265/929 - 0265/200-928 - 0800/800 928 - 0265/215-702 - 0265/208-888	- központ - 0265/208-800 - 08008 208-888 • Fogasztóvédelmi hivatal • Vasútállomás • Vili Kft.: temetkezés, segélyintézés (0-24 óra), professzionális balzsamozás Nemzetközi halottszállítás • Alkony Kft. temetkezés (24 ó.) - koporsók, kellékek, - koszorúk - halottszállítás - 021-9551 - 0265/236-284 - 0265/215-119 - 0744-282-710 - 0265/263-865 - 0745-606-215 - 0745-606-269 - 0758-047-604
--	--	--

Méltányos reklámdíj fejében állandó szereplője lehet a FONTOS TELEFONSZÁMOK rovatnak. Várjuk jelentkezését a 0265/268-854-es telefonon.

A Marosvásárhelyi Transilvania Repülőtér versenyvizsgát hirdet két víz-gáz szerelői állás – COR-kód 712609 – betöltésére.

Jelentkezési határidő: december 8., 14.30 óra.

A versenyvizsga időpontja: december 11., 10 óra.

Bővebb tájékoztatás a www.transylvaniaairport.ro honlapon vagy a 0265-328-888-as telefonszámon.

SZOLGÁLTATÁS – ÜZLETI AJÁNLAT

OPTIKAI TECHNIKUSI MUNKAKÖRBE keresünk frissen érettségizett munkatársat betanításra. Érdeklődni a következő telefonszámon: 0723-244-200. (sz.)

A hirdetési rovatban megjelent közlemények, reklámok tartalmáért a hirdetésfeladó vállalja a felelősséget!

KÜLÖNFÉLÉK

LÉPCSŐHÁZFESTÉST vállalok. Tel. 0741-699-761. (27042)

SZAKEMBER vállal: tetőkészítést, kisebb javításokat saját anyagból is, bádogsmunkát, vakolást, meszelést, kerítéskészítést (vasból is hegesztünk), szigetelést, törmelékelhordást, kertek takarítását. Nyugdíjasoknak 18% kedvezmény. Tel. 0734-016-805, 0769-638-152, István. (sz.)

MEGEMLÉKEZÉS

Fájó szívvel emlékezünk a drága jó férjre, szerető édesapára, nagyapára és dédapára,
SZENTE MIKLÓSRA
halálának nyolcadik évfordulóján.
Nyugalma felett öröködjön mindannyiunk szeretete.
Felesége, fiai, menyei, unokái és dédunokái. (27039-I)

ELHALÁLOZÁS

Mély fájdalommal tudatjuk mindazokkal, akik ismerték és szerették, hogy

CSOMOSS MÁRIA
mérnök
született Moldován

életének 88. évében, 2025. november 16-án csendesen megpihent.

Végső búcsút 2025. november 20-án 13 órakor veszünk tőle a marosvásárhelyi római katolikus temetőben, ahol hamvait örök nyugalomra helyezzük. Emlékét szívünkben örökre megőrizzük. Nyugodjék békében!

A gyászoló család. (p.)

21. Kolozsvári Népzene- és Néptáncalkotó
2025. november 20-22.

Láthatatlan ünnepek

a Maros Művészegyüttes előadása

November 20., csütörtök, 19:00, Dlákmuvelodesi Haz - Kolozsvár

Kedvezményes könyvek a
Kobak könyvesboltokban:

Több mint
50
könyv!

40%
kedvez-
mény!

Marosvásárhely, Győzelem tér 18.szám
Szászrégen, Mihai Viteazu út 15.szám

DORA KÓRHÁZ

Teljes körű ellátás
az egész családnak!

Szemészet

Gasztroenterológia

Kardiológia

Fül-orr-gégészet

Érsebészet

Tüdőgyógyászat

Plasztikai sebészet

SPITAL DORA OPTICS

www.doraoptics.ro

0771 195 340

Kultúrcsepp

CSÜTÖRTÖK 21:00

ETV

ERDELY TV

RADIO KOKO

ONLINE STREAMING

CityTv

MAROSVÁSÁRHELY

MAGYAR NYELVŰ ADÁS
KEDD, PÉNTEK 19:00 ÓRA

228-as
a DIGI hálózatban